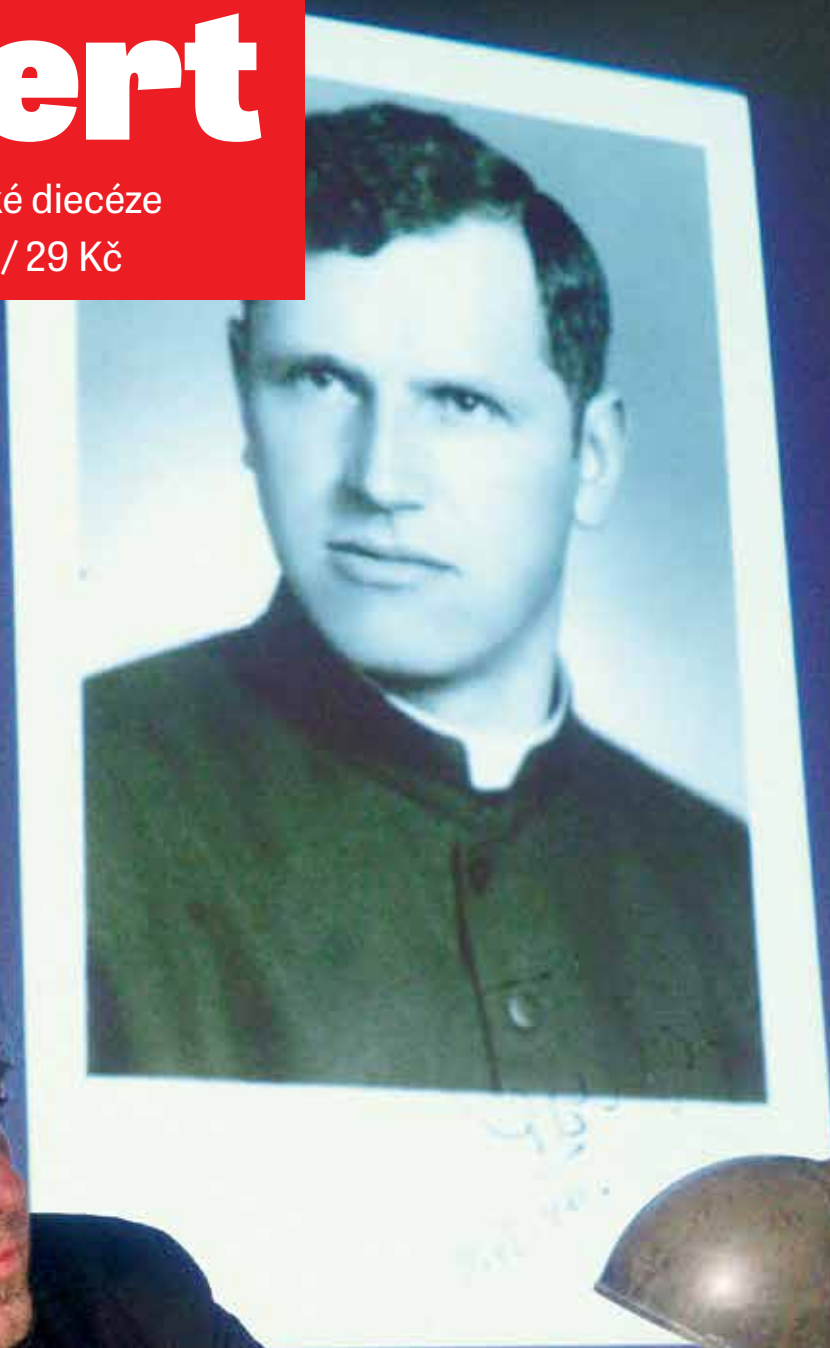

Adalbert

měsíčník královéhradecké diecéze

7-8/2020 / ročník XXX / 29 Kč

Příběh Josefa Toufara

**s publicistou
Milošem Doležalem**

9 Kněz, který neztratil čich

28 Prázdniny „on“ nebo „offline“

20 Chronologie číhošťského případu

29 seriál Varhany v naší diecézi

LITOMYŠLSKÉ DNY BAROKNÍ TRADICE

duchovně-kulturní festival barokního dědictví

12. – 16. srpen 2020

PROGRAM

STŘEDA 12. SRPNA

19:00 | proboštský kostel Povýšení sv. Kříže
JÍŘÍ MELCELIUS: MISSA CANONICA

ČTVRTEK 13. SRPNA

19:00 | rajský dvůr piaristické koleje
HRA O SV. JANU NEPOMUCKÉM

PÁTEK 14. SRPNA

19:00 | velký sál proboštství
TOMÁŠ PEŠINA Z ČECHORODU

SOBOTA 15. SRPNA

19:00 | proboštský kostel Povýšení sv. Kříže
MARIÁNSKÝ VEČER

NEDĚLE 16. SRPNA

10:30 | piaristický kostel Nalezení sv. Kříže
**JUAN GUTIÉRREZ DE PADILLA:
MISSA EGO FLOS CAMPI**

15:00 | piaristický kostel Nalezení sv. Kříže
**MÍSTO, KDE SE TRADICE
SETKÁVÁ S MODERNOU**

(Z obsahu

- 5 **rozhovor**
Bez lásky a přátelství
nic nejsme
Miloš Doležal
- téma: P. Josef Toufar**
- 9 Kněz, který neztratil čich
- 11 Drama života a kněžství
- 11 Tři zastavení
- 14 Příběh exhumace
P. Josefa Tofara
- 20 Chronologie číhoštského
případu po roce 1989
- 22 Josef Toufar, jeho židovští
přátelé a kocour Gaston
- 25 Žijme tak, jako bychom
již dnes zemřít měli
- 28 **jak to vidím já**
Prázdniny „on“ nebo „offline“...
P. Jan Linhart
- 29 **seriál**
Varhany v naší diecézi (7)
- 31 **IKD – informace**
Královéhradecké diecéze
- 35 Charitní listy

Evidenční číslo: MK ČR E 10261.
Měsíčník. Vydává:
Biskupství královéhradecké,
Velké náměstí 35,
500 01 Hradec Králové.
Adresa redakce:
Tiskové oddělení, Velké nám. 35,
500 01 Hradec Králové,
tel.: 495 063 422,
e-mail: adalbert@bihk.cz
Šéfredaktor: Pavel J. Sršeň

Sazba: Pep-in, s.r.o.
Tisk: Tiskárna v Ráji, s. r. o.,
Semtín.

Cena: 29 Kč.
Roční předplatné: 319 Kč.
Bank. spoj.: Raiffeisenbank, a. s.,
Hradec Králové,
č. ú. 1016004393 /5500,
variabilní symbol 551,
specifický symbol je evidenční číslo
čtenáře (viz adresní štítek).

ISSN 2570-7531

(Josef Toufar jako student v roce 1928; fotoarchiv Miloše Doležala

Léto vnímáme jako dobu prázdnin a dovolených, období vydechnutí a intenzivnějšího prožívání krásy a dobroty Božího stvoření. Ještě před několika desetiletími velká většina obyvatel pracovala v zemědělství a byla zcela vnořena do zápasu o úspěch celého agrárního roku, dřeli se doslova od slunka do slunka, celá rodina včetně dětí byla zapojena do žní a senoseče, každé zrna a stébla ve stodole a sýpce se počítalo a zakládalo jistotu bezprostřední i lepší budoucnost. To neznamenal, že by naši předci neuměli prožít bezprostřední radost a intenzitu okamžiku. U příležitosti prvního vydechnutí po největším náporu se slavila největší slavnost léta, Nanebevzetí Panny Marie, a když už vše bylo bezpečně uloženo, slavila se posvícení.

Přestože české země byly brzy industrializovanou zemí s vysokým podílem městského obyvatelstva, P. Josef Toufar je spojen původem i kněžským posláním s prostředím zemědělského venkova. Tam se sice nehladovělo, ale zvláště v oblastech, kde žil, se lidé museli ohánět, šetřit a držet pospolu. I proto doceňoval a žil především vztahy. Kamkoliv přišel, trpělivě budoval společenství. Celým svým životem vydává svědectví, že právě ve vztazích a ve vnitřním životě, v úsilí o duchovní život, je pravé bohatství, lidství a skutečný poklad člověka.

Jako student gymnázia a bohoslovec projel část české země a na snímcích je patrné, jak moc ho společné poznávání krás své vlasti těšilo, ale jeho velký sen, podívat se do Říma, kde studoval bohoslovec z jeho zahrádecké farnosti msgr. Karel Vrána, se mu nepodařilo naplnit. Jak odlišná atmosféra vyzařuje z těch vzácných fotografií z Krkonoš či Orlických hor, oproti statusovému, ekologicky náročnému zážitkovému cestování a masové turistice!

Mohli bychom mluvit o jeho sepětí s přírodou, kterou procházel pěšky na svých cestách za farníky a do škol. Jedna z prvních věcí, které na faře v Číhošti udělal, byl s láskou promyšlený a vysázený ovocný sad. Josefa Tofara vyznačuje skromný životní styl, oproštěný, uměřený, dnes bychom řekli ekologický. Přesto máme na všech dochovaných fotografiích obraz muže někdy bujaře rozesmátého, jindy vážně soustředěného, ale vždy vyzařující celou svou bytostí právě pro svůj prostý a jednoduchý styl života hlubokou vnitřní radost a pokoj. Lidstvo si asi muselo zkusit, jaké je to žít v nadbytku a pokusit se saturovat se konzumem a zážitky, ale svědkové prostého života typu Josefa Tofara ukazují, kde a jak lze nalézt skutečnou moudrost a štěstí.

Bez lásky a přátelství nic nejsme

Když komunisté před sedmdesáti lety ubili k smrti kněze Josefa Tofara, sami si tím tak trochu zhatili plány. Původně ho chtěli přinutit k přiznání z osnování falešného zázraku a vést s ním monstrproces. Toufarovo utýrané tělo se do něj ale pochopitelně nehodilo. Uložili ho tedy tajně do hromadného hrobu a ani příbuzným se dlouhá léta nepodařilo zjistit, co se s knězem z Vysočiny stalo. Dnes je jméno Josefa Tofara známé široké veřejnosti, z velké části díky jeho životopisci – spisovateli, básníkovi, rodáku z Vysočiny **Miloši Doležalovi**.

Čím to, že jste se ponořil do osudů Josefa Tofara?

Moji prarodiče byli Tofarovými farníky a přáteli a u nás doma se o něm, i když to téma bylo za komunismu přísné tabu, šeptem mluvilo. A pak jsem se jako šestnáctiletý student vypravil v roce 1987 do nedaleké vesnice Číhošť, kde Josef Tofar působil a odkud byl unesen příslušníky komunistické Státní bezpečnosti, ptát se na osud umučeného faráře a lidé přede mnou utíkali a báli se. Až Tofarova neter Marie Pospíšilová byla ochotná s neznámým mladíkem o všem otevřeně a nebojácně hovořit. Tehdy mě to velmi zasáhlo a umínil jsem si, že se té kauze musím v blízkém budoucnu věnovat. Za necelé tři roky našťěstí padl komunismus. A čím mě ten příběh oslovuje? Jednak tím, jakým sympatickým, neformálním, otevřeným a srdečným člověkem Josef Tofar byl. Na nic si nehrál, byl sám sebou. A také tím, jak totalitní moc dokáže zavraždit a z dějin vygumovat nevinného člověka a ještě mu nasadit masku zločince. A v neposlední řadě přítomnost zvláštního tajemství v Tofarově životě a v celém případu. Je to osudová záležitost. A sám se divím, proč zrovna mě si

✚ Autorovi prarodiče Josef a Marie Vondrovi, Tofarovi farníci; fotoarchiv Miloše Doležala

Josef Tofar vybral za svého životopisce. Patrně proto, že pocházím jako on z Vysočiny a měl jsem možnost zabývat se hlouběji českými dějinami 20. století, nahlédnout do životů řady kněžských osobností, poznat Tofarovy blízké přátelé.

✚ Nedávno vyšla vaše kniha *Když není motorka, lépe chodit pěšky, tak zní celý název. Kam všude musel vesnický farář chodit pěšky?*

Název knihy je Tofarův citát z doby, kdy byl farářem v Zahrádce, což bylo malé městečko kousek od Ledče nad Sázavou. Hovořím o něm v minulém čase, neboť bylo zbouráno (až na kostel a pár domů) v 70. letech kvůli přehradní nádrži Želivka. Josef Tofar měl na starosti celou rozlehlou farnost, do které patřilo ještě dvanáct dalších obcí, tři kostely, šest škol. Původně si chtěl koupit motorku, aby to všechno zvládl, ale nakonec skončil u toho, že si pořídil pořádné boty a začal tu krajinu obcházet. To byly desítky kilometrů týdně. Tehdy se ještě pracovalo na polích, takže se během svých cest potkával s lidmi, sám pocházel z hospodářství, takže se mnohdy stalo, že odložil sako a šel pomoci sbírat brambory. Nebyla to žádná strategie, jak získat něčí sympatie, ale Tofarova přirozenost. Byl to pracovitý člověk, nesl s lidmi jejich každodennost, úplně obyčejně a nepovyšoval se nad nimi. A oni ho za to měli rádi.

✚ Ta knížka má tedy mapovat jeho cesty a místa, která jsou s ním spojená?

Ano, pojal jsem ji jako průvodce Tofarovým životem. Začíná ve vesnici Horní Smrčná u Jihlavy, odkud pochází jeho rod.

(Katecheta P. Josef Toufar u kostela sv. Víta v Zahradce se svými žáky v roce 1940; fotoarchiv Miloše Doležala

(Kostel sv. Víta v bývalé Zahradce dnes stojí na břehu přehradního jezera, které v 70. letech zaplavilo celé údolí. Foto Jan J. Zahradníček

Když ji vezmete do ruky, můžete s ní projít jeho dětstvím, kněžskými štacemi i smrtí.

77 Jak vznikl nápad sestavit něco podobného?

Ona se stala taková zvláštní věc. V roce 2012 jsem vydal knížku o Josefu Toufarovi, Jako bychom dnes zemřít měli. Myslel jsem si, že tím uzavřu jeden dlouholetý úkol, že tím bude „kauza“ z mé strany zpracovaná, odložím ji a budu se věnovat jiným tématům. Ale najednou si mě ten příběh úplně podmanil, podařila se exhumace Josefa Tofara a jeho pohřbení, široká veřejnost se o něj začala zajímat a lidi se na mě obraceli mimo jiné také s tím, že putují po Toufarových stopách s tou velkou bichlí, kterou jsem napsal. A jestli bych s nimi nejel na výlet, na zájezd, putování, jako průvodce. A ten zájem byl tak velký, až jsem si říkal, že bych snad musel založit cestovní kancelář, abych to všechno stihl, CK Toufar. Bylo to náročné, každý týden mi chodily desítky mailů, zpráv, žádostí. Tehdy mě napadlo, že sestavím průvodce, aby si kdokoli mohl vzít knížku s sebou, poutníci do torny na pěší cesty. Třeba některé polňačky, po kterých chodil, jsou ještě zachované.

77 Takže všechny ty cesty jste si prochodil sám.

Jistě, já v té krajině bydlím, takže už když jsem psal první knížku, měl jsem je

prochozené. Když o něčem píšu, je pro mě nezbytné projít si místa, kterých se příběh týká, ohmatat si je. Mnohdy se mi stalo, že mi nějaké místo napovědělo, cosi sdělilo. Někoho tam potkám, vidím, jaké je tam světlo, jaké jsou stíny, detaily, atmosféra.

77 Teď kolem sedmdesátiletého výročí se v Čihošti i jinde děje spousta akcí. Lidé na místech spojených s životem Josefa Tofara o jeho odkaz pečují?

Rozhodně je živo, ale většinou podobné sešlosti organizují lidi trochu zvenčí a ne starousedlíci. Ale skvělé je, že se Toufarův příběh stal celospolečenským tématem, které není napojené jen na církev, na skupinu obdivovatelů. A že jde taky napříč věkovými skupinami, od pamětníků po nejmladší. Generace, která si ho pamatovala – přímí svědci, kteří ho měli fakt rádi – pomalu odchází a vztah k němu se bude proměňovat. Ale to je vůbec důležité téma, jak mizí svědci přelomových chvil 20. století. Je dobré se ptát, jak máme a můžeme zacházet s historií a pamětí.

77 Tajná policie se několik hodin před Toufarovou smrtí pokusila v tamním kostele nafilmovat „rekonstrukci“ případu a z Valdic tam ztýraného faráře dovezla. Toufar na cestě zpátky v autě zkolaboval a druhý den zemřel. Vy jste ty domněle zničené filmové záběry nedávno objevil.

Historik Petr Koura mě upozornil, že v Národním filmovém archivu existují nějaké filmové záběry neznámého původu z 50. let. Jel jsem tam a na projekci na jednu vidím, že mezi nimi jsou sekvence, které jsem považoval za ztracené. Je paradoxní, že je StB nezničila, protože to jsou důkazy o jejich metodách, je na nich jasně vidět trýzněný člověk v dezolátním stavu, a také záběry mechanismu, kterým soudruzi estébáci tahají za ten kříž. Nafilmané obludné divadlo.

77 Co jste při jejich sledování cítil?

Zalpal jsem po dechu. Hluboce to mnou otrásl. Vidět někoho v takovém stavu, navíc s vědomím toho, co předcházelo a následovalo. Připadal jsem si trochu jako „voayer“, sledující „v přímém přenosu“ knězovo pomalé umírání. Měl jsem ostych to publikovat, ale zároveň vím, že je to důkaz surovosti StB.

77 Byly i na tak starém černobílém filmu poznat znaky mučení?

Je to dost znatelné. Na čele má Toufar boule, na obličejí podlitiny, zřejmě i vyražené přední zuby. Jeden z estébáků v roce 1968 vypověděl: „*My jsme zatýkali zdravého, statného vesnického chlapa, a když jsem ho viděl po měsíci při tom filmování, byl to strhaný stařec.*“ Musel být navíc ve vysokých horečkách, ale byl silný, zvyklý od dětství fyzicky pracovat na polích, protože jeho rodina měla

Na závěr exhumace přijel na ďáblický hřbitov mezi exhumací tým kardinál M. Vlček; fotoarchiv Miloše Doležala

Číhošť, 12. července 2015, ze slavnostního pohřbu P. Josefa Toulara; foto Petr Neuber

hospodářství, tedy držel to asi zbytkem sil.

77 Hlavní vyšetřovatel Ladislav Mácha, který dostal za svůj čin na konci 90. let pětiletý trest, ale odseděl si ze zdravotních důvodů jen rok. Sešel jste se s ním?

Ano, když s ním v roce 1998 probíhal soud. Hrál tyátr – chodil tam o berlich, ale po soudu je nepoužíval a spěchal na tramvaj. Několikrát jsem ho doprovázel domů, překvapivě mě neodehnal, občas odpovídal na otázky, někdy se zapomněl a zasyčel: Ty svině černoprdelnický... Ale bylo vidět, že mu ten případ nedává spát. Bydlí v Praze na Petřinách, mimochodem v pátém patře bez výtahu, po schodech vychází jako číper. I podle sousedů má příšernou pověst. Několikrát prý na něj volali policii, protože z bytu slyšeli křik, soudruh mlátil svou ženu. S nikým se nebaví, nezdraví, nasupený na svět. Ambiciózní kariérista, komunistický fanatik, bývalý myslivec. Mácha byl činný v protinacistickém odboji, utekl z německého vězení, skrýval se v brdských lesích s ruskými partyzány, příslušníky zpravodajských služeb, kteří tam jako parašutisti seskákali na konci války. Bezprostředně po válce byl instruován majorem Schrammem, spráženým s Rusy, aby nastoupil do SNB. V únoru 1948 se podílel na rozvracení sekretariátů demokratických stran. Číhošťský případ se s ním táhne celý život, snaží se mu uniknout a nemůže. Když ho na přelomu

roku 1963 a 1964 kvůli němu propouštěli z StB, byl šíleně zhrzený, stěžoval si prezidentu Novotnému na persekuvání a nevděk, ale hned nastoupil na krásná místa, pracoval jako právník v podnicích zahraničního obchodu Pragoexport a Strojexport. Při zaměstnání totiž vystudoval práva. Pak byl v roce 1968 kvůli Toularovi čtrnáct dní ve vazbě, pro podezření z trestného činu vraždy, případ šel nakonec do ztracena a vynořilo se to před ním zase po roce 1990.

77 Účastnil jste se v roce 2014 exhumace Toularových ostatků z hromadného hrobu v Ďáblicích. Bylo obtížné jej najít?

Na rozdíl od většiny ostatních, kteří jsou v Ďáblicích zahrabáni, se v Toularově případě, navzdory tomu, že estébáci se snažili po sobě zamést stopy, dochovaly dokumenty, které jeho ostatky umožnily lokalizovat, a máme také výpovědi hřbitovních zřízenců Krápa a Tiefa, kteří ho zahrabávali i vzpomínky pamětnice z 50. let. Takže se vědělo, že je v šachtě číslo 16 a její přibližné umístění. Dochované prameny ukázaly na tři místa vzdálená od sebe přibližně šest metrů. Archeologové pod vedením Jana Havrdy udělali malé sondy. U prvních dvou míst se ukázal nesoulad s popisem z polohové knihy a práce tam byly zastaveny. Mimochodem – jediná stránka z ďáblických hřbitovních knih, která se dodnes zachovala, byla právě k té Toularově šachtě

číslo 16, ostatní v roce 1968 shořely. Třetí sonda byla úspěšná: nahoře pohřbené děti z pražských nemocnic, ve druhé vrstvě žena a ve třetí se našla mužská kostra venkovsky sedlácká, která spočívala ve zbytcích černé bedny – rakve. Zřejmě, že byla po pitvě a také operaci, v oblasti pánevní se našel gumový dren na odtékání hnisu, což odpovídá tomu, že Josef Toular byl před smrtí v sanatoriu v Legeřově ulici operován, i záznamu pitevního protokolu. Také další znaky a okolnosti odpovídaly, například na odkrytém boku sousední rakve bylo napsáno číslo 182 a toto číslo je také zapsáno v té zachované stránce polohové knihy. A když jsem poprvé uviděl lebku, poznal jsem v ní Toularovu tvář.

77 Následně bylo pak jeho tělo uloženo na číhošťském hřbitově. Za tím vším stojíte i vy.

Člověk si uvědomuje dlouholetou snahu jiných lidí a předchůdců, já jsem jen pouhé vrzající kolečko ve velkém příběhu. Toularova neteř a další farníci se od konce 50. let snažili zjistit, kde je jejich pan farář zahrabán, usilovali i o jeho exhumaci. A teď jsem viděl číhošťské farnice, tehdy mladé holky, dnes babičky nad hrobem, jak po šedesáti pěti letech vroucně vítají návrat jejich oblíbeného umláceného faráře. Zablýskl jsem v tom prvek naděje, že je možné, ba nutné někdy vstoupit do minulosti a pokusit se v ní něco napravit, odškodnit, narovnat.

(Miloš Doležal v roce 1992 s opatem Vítem Tajovským; fotoarchiv Miloše Doležala

(Sochař Olbram Zoubek se svojí manželkou a Milošem Doležalem v Zahrádce; foto Aleš Formánek

V tomto případě splnit knězovu poslední vůli a současně ho pohřbít jako člověka.

77 Pro vás ale ten pohřeb nebyl uzavřením příběhu, protože jste zrovna měl rozpracovanou druhou knížku.

Ano. Kolem toho případu se opravdu stále dějí zvláštní věci, které mě přivedly k řadě nových objevů. Třeba v prosinci 2014, těsně po exhumaci, jsme připravovali v Číhošti výstavu o Toufarově životě a jedna holka mi tam říká: „*Můj děda mi říkal, že když před třiceti lety opravovali na faře střechu, našli tam nějaké papíry po Toufarovi, víte o tom?*“ Koukám na ni vyjeveně: Je 25 let po pádu komunismu, léta tam šmejdím, lidi mě znají, že by mi to nikdo neřekl? To bude asi nějaký další mýtus, kterých se kolem kupí také plno. Ale nedalo mi to a jel jsem za tím pánem. A pan Ptáčník říká: „*Jo, je to pravda, my tam v 80. letech brigádničili na střeše a našli pod ní papíry s Toufarovým jménem, ale polekali jsme se, šoupli to tam pod podlahu a zatloukli to.*“ Celých 25 let to nikomu neprozradili. Jsou to lidi z vesnice, možná si řekli: Nějaká lejstra, to není podstatný. Tak jsem šel s číhošťským kamarádem na tu faru, vypáčili jsme na půdě pár prken v podlaze, hledali a nic... Vrátili jsme je zklamaně zpátky, já se ještě opřel o trám, intenzivním světlem baterky šajnuji půdou a najednou koukám, že z pod trámu, u kterého stojím, vyčuhuje nějaký papír. Posvítím tam a vidím, že jich tam je celá

kupa. Kryl je ten trám, takže zvenčí to nebylo vidět. Mimochodem: pan Ptáčník pak krátce nato zemřel.

77 Co se v balíku písemností ukrytém pod podlahou půdy na číhošťské faře skrývalo?

Jde o materiál, který se vztahuje nejen k Josefu Toufarovi, ale i k jeho předchůdci a nástupci z kraje padesátých let. Vedle různých dokumentů k provozu farnosti tu najdeme i řadu osobních materiálů. Předpokládám, že po zatčení Toufara někdo tu složku vytáhl z farní kanceláře, svázal motouzem a schoval pod podlahou na půdě. Pro mě osobně jsou nejdůležitější Toufarovy privátní písemnosti, zejména dopisy, které dostal již jako student bohosloví a potom mladý kaplan v Zahrádce a později jako administrátor v Číhošti. Dochovaly se i strojopisné kopie některých dopisů, které psal na biskupství nebo přátelům. Důležitý je Toufarův zápisník, který mu sloužil jako třídní kniha při vyučování náboženství. Poznáme z toho, jaké měl v které vesnici žáky, kolik učil hodin a další zajímavosti. No a nakonec jsou tam takové milé drobnosti, jako třeba seznamy, co má ve městě koupit či zařídit. Vůbec jsem například netušil, jak velký měl zájem o sad i zahradu, v jeho zápisníku je seznam, co vše má u zahradníků nakoupit a kam to na farní zahradě sázet.

A překvápka pokračují dál. Nedávno jsem telefonicky mluvil s jednou paní

z Arnolce, Toufarova rodiště: „*My jsme tady koupili v 70. letech chalupu, kde bydlel Toufarův bratr a zůstala tam truhla s věcmi. Nechcete se přijet podívat?*“ Našel jsem v ní část Toufarovy knihovny s rukopisy jeho promluv, v knihách jako záložky jeho dopisy a fotky. Takže po letech jako tiché ryby vyplouvají na hladinu takovéto materiály.

77 Kdybyste měl možnost se Josefa Toufara na něco zeptat, co by to bylo?

Vlastně jsem se s ním setkal, když probíhala exhumace a otevřel se jeho hrob. V té chvíli jsme byli všichni přítomní velice pohnuti. Mlčeli jsme, plakali. A na co bych se ho ptal? Třeba na to, kde se v něm vzala síla, která mu pomáhala čelit sadistickému zlu ve valdickém mučírně, když odolával tak dlouho trýznění šesti příslušníků Státní bezpečnosti.

77 Máte nějaký oblíbený nebo vám blízký citát, větu, myšlenku či meditaci od Josefa Toufara?

Žijme tak, jako bychom dnes zemřít měli. Je to pobídka k tomu, abychom plně prožívali každý den, jako něco neopakovatelného, jako jedinečný dar. Vždyť nikdo z nás neví, jaký čas je mu tady na zemi odměřen. Bez lásky a přátelství nic nejsme. Pospěšme proto milovat bližní, tak rychle odcházejí...

Kněz, který neztratil čich

Jen zřídka kdy nás historie konfrontuje s tak zneklidňujícími otázkami a tajemnými okolnostmi, jako v případě životního příběhu faráře Josefa Tofara a záhadného pohybu křížku v číhoštském kostele v adventu 1949. Tento příběh se k nám v průběhu posledních sedmdesáti let vrací jako naléhavé svědectví i jako výkřik.

Kněz Josef Toufar vyšel z malé vysočinské vsi a působil na Vysočině prakticky po celý život. Narodil se na počátku 20. století a jeho život se završil v necelých osmačtyřiceti letech. Do svých šestadvaceti let musel zůstat a pracovat doma na gruntě, což byla hospoda a velké hospodářství. Teprve po smrti otce se mohl rozhodnout, odejít studovat a stát se knězem. Studoval jedenáct let, aby mohl být knězem pouhých devět let.

Dva totalitní režimy

Jako farář působil Josef Toufar v čase nejtěžších zkoušek, kterými naše země ve 20. století procházela. Nejdříve v době, kdy obyvatelé Československa

byli decimováni nacistickým režimem, a každý jen sebemenší vlastenecký čin mohl znamenat přinejmenším deportaci do německého koncentračního tábora. Josef Toufar se vlastenecky choval, povzbuzoval k pevnosti, podporoval domácí protinacistický odboj i místní židovskou rodinu a okupační orgány jej i díky mlčení zatčených nezatkli. Bezprostředně po válce se aktivně angažoval v obnově společnosti – inicioval vznik gymnázia v blízkém městě, vedl společenství několika set mladých chlapců a děvčat (Sdružení katolické mládeže), ze kterého vyšla řada manželství, celoživotních přátelství a také několik kněžských povolání - v této souvislosti rádi připomínáme osobnost

Mons. Karla Vrány, významného českého teologa, filozofa, esejistu, mecenáše, vydavatele, který dlouhá léta působil v Římě jako rektor papežské koleje Nepomucenum.

Jenže mužný kněz Josef Toufar měl před sebou zkoušku z nejtěžších – v Československu se politickým pučem dostal k moci nový totalitní režim - ten komunistický, importovaný ze Sovětského svazu domácími komunisty v té nejbrutálnější podobě stalinského teroru. Píše se přelom roku 1949/1950, mrazivá zimní adventní neděle. A v malém kostelíku v zapadlé vsi Číhošť se při kázání Josefa Tofara na oltáři za jeho zády podivuhodně rozkývá a vychýlí dřevěný kříž. Zpráva

Toufarův rodný dům v Arnolci (budova vpravo a uprostřed); obě foto archiv Miloše Doležala

Borůvkovo sanatorium v Praze – místo, kde kněz Josef Toufar zemřel.

o úkazu se v té zmrzlé chvíli a navzdory neexistenci komunikačních prostředků, které máme dnes, šíří neobyčejně rychle. A komunistický aparát se rozhodne zaútočit – prezident a někteří ministři přikazují, aby byl venkovský kněz unesen příslušníky tajné policie ze své fary a byl přinucen k falešnému přiznání, že provedl na příkaz Vatikánu podvod s pohybem křížku, aby tím vytvořil poutní protikomunistické místo. Jenže Josef Toufar se odmítl podvolit nucenému přiznání a zradit svědomí. Byl nevinný. Přitom by stačilo, kdyby několika tahy perem podepsal protokol. Nepodepsal. A tak sedm příslušníků tajné policie ho v temném vězení ve východních Čechách bezmála měsíc mučí a trýzní. Dokonce ho jako bytost s vymazanou, doslova vymlácenou identitou den před smrtí filmuji a fotí pro připravovaný politický proces. Zavražděný kněz nakonec umírá v luxusním státním sanatoriu v Praze, které sloužilo pro prezidenta, jeho manželku a další komunistické pohlaváry.

Místo naděje i uzdravování

Jedná se přímo o exemplární případ totalitní zvůle – oblíbený kněz je za tmy unesen, mučen k falešnému doznání,

zavražděn, zakopán na okraji města jako zvíře a před národem je mu veřejnými sdělovacími prostředky nasazena maska zločince. A na základě této kauzy je poté vyhoštěn z Československa tajemník vatikánské nunciatury Ottavio de Liva, čímž byly na dlouhá desetiletí přerušeny diplomatické styky Československa s Vatikánem. A bezprostředně následuje vlna brutálního útoku komunistického aparátu proti katolíkům – přepadení klášterů, politické procesy, další vraždy a tisíce pronásledovaných.

A dnes? Můžeme hovořit přímo o velikončném rozměru Toufara příběhu. Přestože je vztah obyvatel České republiky po tolika letech nivelizace hodnot a zkreslování minulosti ke katolické církvi velice zdrženlivý, postava a příběh Josefa Toufara se stává emblematickou. Toufara osobnost je pro řadu lidí napříč českou společností silně inspirativní a tiše podnětná. Před několika lety se nám navíc podařilo nalézt místo tajemného hrobu P. Toufara, exhumovat jej a vrátit tam, odkud byl před sedmdesáti lety unesen. A dnes se místo jeho hrobu stává skutečným poutním místem. Magnetem, který přitahuje. Místem-mementem, místem-naděje i místem-uzdravování ran minulosti i současných zranění

a bolestí. A jestliže měl kdysi kněz Josef Toufar jen malou, několikatisícovou farnost, sedmdesát let po smrti se jeho kněžské působení dotýká mnohonásobně většího počtu. A je pozoruhodné, že oslovuje nejen věřící různých denominací, ale ve velké míře také agnostiky či ateisty.

Domnívám se, že kněžské působení českého faráře Josefa Toufara by bylo nesmírně blízké papeži Františkovi, který několikrát zdůraznil, že „*pro pastýře je nutné, aby načichli pachem svých ovcí*“. Josef Toufar přímo smrděl životem svých farníků; neuzavíral se před světem, neusiloval o kariérní postup, žil chudě a ohleduplně k druhým a Vysočině, kterou miloval. Nečinil rozdíly mezi věřícími a nevěřícími a jasně říkal: „*Vždycky jsem vystupoval jako kněz všech, nikdy jsem se neptal, jakého je kdo přesvědčení a vyznání, a kde jsem mohl, tam jsem pomohl a poradil*.“ Nedávno papež František připomněl: „*Pastýř, který se straní lidu, ztrácí lidový čich a skončí jako dvorský funkcionář*.“ Josef Toufar se nestranil, neskončil jako funkcionář, ale jako živá, nadčasová postava střední Evropy.

Miloš Doležal

Archeologové NPÚ Praha nad částí odkryté šachty č. 16 v Praze-Ďáblicích při exhumaci v listopadu 2014; foto NPÚ

Papež František dostává od Davida Macka italský překlad knihy o P. Toufarovi; fotoarchiv Miloše Doležala

Drama života a kněžství

Rodnou krajinou Josefa Tofara se stala Vysočina. Vyjma bohosloveckých studií v Hradci Králové a jednoroční vojenské služby v Brně, zůstal celý život věrný krajině na pomezí Čech a Moravy. Krajině plné polních křížků i smířích žulových křížů. Josef Toufar se narodil 12. července 1902 v Arnolci u Polné, v rodině hostinského a sedláka. Rodným domem se mu tedy stala hospoda s výčepem a sálem, která byla středem života malé obce – tancovačky, bály, divadelní představení, schůze, pohřby, svatby, rozličné příhody a lidské existence, to vše tvořilo život tohoto domu. A tak není divu, že si Josef vzal do života pestrou „výbavu“ – smysl pro

humor, umění být s lidmi a umět jim naslouchat i poradit, praktičnost, konkrétnost, sociální citlivost, organizační schopnosti, pracovitost i pevnou vůli. Když mu pak v osmi letech zemřela maminka, hluboce jej to zasáhlo a není bez zajímavosti, že se ve svém pozdějším kněžském životě bude výrazně angažovat v pomoci sirotkům a dětem z neúplných rodin.

Latinský zpěv na pastvě

V duši mladého arnoleckého kluka rezonovala první světová válka, dřina na polích, obecní pospolitost, nedělní cesty do zhořského chrámu. Lidí se nestranil

a patřil k „tmelům“ arnolecké mládeže – chodíval na taneční zábavy, rád tancoval a později hrál na kontrabas v místní kapele. Ale co nebylo zrovna typické – jako chlapec si hrával na kněze. Vylezl na vykotlanou vrbu, stojící v rohu jejich zahrady, pod kterou shromáždil děti ze vsi a cosi jim kázal. Když každé ráno před vyučováním pásl na stránkách za vsí krávy, zpíval si přitom slova latinské liturgie, kterou se naučil z paměti. Historka má vtipné pokračování – když jiný den spolužáci viděli Pepka Toufarovic zase pást, ale neslyšeli ho zpívat, ironicky se ho ptali: „Josefe, dneska jsi zapomněl zpívat?“ A on pohotově odpověděl: „Já

Tři zastavení

Půda vydává poklady

V květnu 1985 prováděla parta farníků-brigádníků generální opravu střechy číhoštské fary. Sešlo se nemálo pracovitých rukou. A přestože byl chladný začátek máje, podařilo se jim za pár dní vyměnit krytinu včetně nového podbití. Ve chvíli, kdy měli střechu otevřenou, a bylo vidět, co vše se skrývá v členitém prostoru půdy, objevil jeden z nich, František Ptáčník z Prosíček, balík lejster, rozličných písemností a hromadu knih, strčených pod půdní prkennou podlahu. Všiml si, že jsou to papíry, vztahující se k působení číhoštských farářů v padesátých letech 20. století, a zvláště Josefa Tofara. A protože husákovský reálný socialismus nepolevuje v pronásledování a špehování církve, jméno umučeného Josefa Tofara je na Vysočině tabu a vyvolává zvláštní strach. Brigádníci listiny a knihy zase rychle vrátili za trám pod podlahu. A slíbili si, že o tom nebudou mluvit. A nemluví. Dalších třicet let.

V listopadu 2014, v týdně po skončené exhumaci těla Josefa Tofara, je mi na číhoštské farni při uklízení a instalaci malé muzejní expozice představena slečna Tereza. Zmíní se o tom, že jí před nedávnem její děda František Ptáčník vyprávěl o jakýchsi papírech schovaných na půdě fary v osmdesátých letech. A že prý je to tam pod podlahou určitě skryté dodnes, ale už neví, kde přesně. František Ptáčník mi vše následně potvrdí, ale místo již nedokáže přesně určit.

Poslední listopadová sobota 2014. S Petrem Kovandou, farníkem z Číhoště, si v dušičkové mlze dáváme před desátou

dopolední sraz u číhoštského kostela. Bere páčidla a kladivo, já baterku. Na farní půdě je jediná prkenná podlaha – vpravo. Sloužila jako sýpka, když místní farář ještě hospodařil. Vypáčíme dvě prkna a do průrvy strčíme periskop, přesněji zrcadlo, vypůjčené z farní koupelny, a pod dobrým úhlem nastavení vidíme pod celou podlahu. Točím na všechny strany a nic. Zkouším na dalším místě a znovu prázdno. Asi po hodině to vzdáváme, říkáme si cosi o nenaplněné „půdní pohádce“ a začneme pomalu zatloukat fošny zpátky na své místo. Ještě se rozhlížím po půdě, jdu se podívat za bedny se starými svítilnami a tam na mne zpod prkna vyplazuje roh papír, okousaný myší. Pomalu vytahuji onen lístek. A na něm se postupně objevuje známé oblé písmo a podpis: P. Josef Toufar. Tohle místo jsme nemohli zrcadlem

Číhoštská fara; fotoarchiv Miloše Doležala

⚔ Vyšetřovatel StB Ladislav Mácha se svým obhájcem Koljou Kubíčkem před soudem v roce 1997.

⚔ III. oddělení ve Valdčích, kde byl mučen Josef Toufar, Vít Tajovský a další duchovní; obě foto fotoarchiv Miloše Doležala

vidět, neboť se skrývá za trámem, který ukryté věci důmyslně kryje.

Ze tmy, nánosů prachu a myšinců se po třech dekadách vyloupila na světlo pomačkaná účtenka. Klekám na kolena, pod která si dávám starý papundekl, kolega sehnutý pod sklonem střechy mi svítí pod ruce a já začnu zpod podlahy tahat celý fascikl zaprášených a potrhaných dokumentů, účtenek, Toufarových poznámek, faktury, obálky, dopisy, biskupské oběžníky, příkazy a zákazy z ONV, poznámky o nákupech, popisy prací kolem kostela, ale také několik náboženských knih z přelomu 19. a 20. století a dvě Toufarovy učebnice z kněžského semináře. Řada stránek je potrhaná, některé rozcupované na třísně. Kýchám z rozvířeného prachu. Když ze štůsku šedavých papírů odfouknu vrstvu prachu, objeví se na něm obrázek Karlštejna a vytištěný rok 1948. Kalendář, který měl Josef Toufar pověšený ve své farní kanceláři.

Vrah

Podzim 1998. I pod šedivým baloňákem, v pase přepásaném a s ozdobnými výložkami, se výrazně vyjímají jeho široká ramena a silné paže. Zpod zelenavého klobouku z normalizačního času vystupují brýle s tmavými skly a tvrdě vytrčená brada. Nasupený, příkrý, protivný. S básnickým jménem. Mácha. JUDr. Ladislav Mácha. Ostatně díky tomu příjmení ho v roce 1968 vypátral novinář a spisovatel Jiří Brabenec. Právě jemu jeden z estébáků tehdy řekl, že slyšel, jak někdo ze soudruhů-kolegů prohlásil: „*Má básnické jméno, ale faráře umlátí jako nic, takovej frajer, je to prostě hajzl.*“

O francouzských berlích se teď teatrálně došoural na chodbu Obvodního soudu v Praze 6 v ulici V. P. Čkalova, sedl si do rohu

na polstrovanou černou lavici a otočil se zády k postávajícímu hloučku lidí, aby nemusel s nikým mluvit. Dokonce ani se svými bývalými spolusoudruhy estébáky, kteří – ač spoluviníci – přicházeli na soudní řízení jako svědci. Bokr, Košar, Cvíček. Veškeré hovory Mácha odmítal, oháněl se a šermoval holemi a k sobě připustil pouze svého obhájce Kolju Kubíčka.

Když bylo po přelíčení, kterého jsem se tehdy pravidelně účastnil, vyběhl jsem za odcházejícím Máchou na ulici před soudní budovu a otázel se ho, zda ho mohu kousek doprovodit. Překvapivě mne neodmítl a to se během několika týdnů opakovalo ještě dvakrát. A tak jsem s ním procházel dejvickými ulicemi, on už se přestal šourat, normálně šel a bylo vidět, jak mu francouzské hole při chůzi překážejí. Postupně se přede mnou zapomínal a hole přestával používat, jako kdyby se náhle uzdravil. Teď už nepotřeboval vzbuzovat soucit ani předstírat vleklé zdravotní potíže.

Pokládal jsem mu různé otázky. On krátce odpovídal nebo mlčel. Ale neodháněl mě. Na otázku po jeho dětství se zmínil o tom, že pochází z katolické rodiny a že bydleli u lesa v hájence blízko Příbrami. Pak začal spílat Václavu Havlovi a současnému režimu, ale najednou se zastavil a pronesl s kyselým úsměvem: „*Ale má to jednu výhodu, víte, mám krásně vysoký důchod, tak ať mi to ten bulík Havel platí dál!*“ Když jsem se ho ptal na Josefa Tofara, procedil: „*Toho jsem vůbec nikdy neviděl, byl jsem sotva u jednoho výsledku....*“ A jiný den na tu samou otázku: „*Faráři měli dostat na držku ještě víc. A tenhle byl zkažený a podvodník, bylo třeba naši společnost od těchto kriminálních živlů očistit.*“

Při poslední společné cestě Dejvicemi, v listopadu 1998, těsně než nastoupil do tramvaje, jsem se Ladislava Máchy zeptal, zda

už mám dávno odzpíváno, máte holomci dřív vstávat!“

Nevyrůstal ve zbožné rodině

Již před první světovou válkou chtěl jít studovat do Boromea v Hradci Králové, což byla škola, připravující možné budoucí kandidáty kněžství ke vstupu do semináře, ale válečné události Toufarův vstup překazily. A později zase otcova sedlácká neústupnost, trvající na tom, že syn Josef se musí oženit a zůstat na rodném gruntě. I z toho je patrné, že Josef Toufar nevyrůstal ve zbožné katolické rodině, nýbrž naopak a od začátku se musel ke svému povolání probíjet přes řadu překážek a protivenství. Jeho povolání ke kněžství bylo tak silné a ryzí,

že je překonával s neobyčejnou trpělivostí.

Šestadvacetiletý „děda“ na gymnáziu

Teprve až otcova smrt a finanční dědictví šestadvacetiletému (!) Josefu Toufarovi umožnilo jít studovat střední školu, gymnázium v Havlíčkově Brodě, aby dosáhl maturity a mohl jít do semináře. Skutečným popraskem i kuriozitou se tehdy v Brodě stal začátek října roku 1928, když do primy mezi jedenácti a dvanáctileté nastoupil o dvě hlavy větší šestadvacetiletý habán Josef Toufar, kterému spolužáci budou přezdívat „děda“. Tato kuriozita mu přinášela řadu úsměvných příhod, na které bude později rád vzpomínat – školník ho v prvních dnech školního roku

považoval za inspektora; rodiče si ho na gymnaziální chodbě pletli s kantorem a vyptávali se na prospěch syna.

Sázka

Po řadě obtíží, hlavně s matematikou a jejím profesorem Lebedou, Josef Toufar v roce 1935 maturuje po přestupu na chotěbořském gymnáziu, vstupuje do kněžského biskupského semináře v Hradci Králové a již za války, na konci června 1940, je vysvěcen na kněze. Primice, povolená německými protektorátními úřady, se konala v rodném Arnolci. A nebyl by to Josef Toufar, aby si toho dne ráno nevzpomněl na „sázku-hlášku“, kterou mu kdysi na nějaké zábavě drsně vmetl do očí soused Holubář: „*Pepíku, jestli ty někdy budeš knězem, tak to já*

něčeho v životě lituje. On se na chvíli zarazil a povídá: „*Jo. Možná toho, že jsem se nestal lesníkem jako otec.*“ – „*Proč?*“ – „*Byl bych býval na čerstvém vzduchu, na sluníčku, a ne v uzavřených kancelářích, ve kterých jsem celý život pracoval.*“ Naivně jsem ještě položil otázku, zda by se zachoval stejně jako v roce padesát. Už nastupoval do tramvaje, otočil se a svesepě odpověděl: „*Ne!*“ Jenže spíš než vraždu Josefa Tofara měl na mysli to, že by si už nenechal tak „blbě“ zkazít slibnou kariéru.

Život a světlo krátké jsou

V rohu pražské Salmovské ulice projdete průjezdem na dvůr. Skrze branku s papundeklovou cedulí s nápisem „Prosím o maximální stručnost – život a světlo jsou krátké“ vstoupíte do lesa vysokých útlých soch, často mírně předehtnutých, s vypjatými gesty rukou. Figury, postavy, torza, žen i mužů. Múzy, Chodci, Strážci. Odkazující spíše ke Středomoří než střeoevropské tíze. Vertikály, ve kterých se snoubí smyslová tělesnost s niterným světem. Vystupují z řeckých mýtů, Starého Zákona, z novodobých evropských dějin, odkazují k řádu světa, přitom nesou viditelnou stopu sochařovy modelace. Vezmete za kliku prosklených dveří a ocitnete se v podlouhlém prosvětleném ateliéru-dílně-galerii.

Za stolem sedí v pleteném svetru robustní postava, hlava s pevným krabátým čelem a modrýma očima, zve dál. Sochařovy ruce, pevný stisk. Píše se jaro roku 2015. Sochař Olbram Zoubek četl mé knihy o P. Josefu Toufarovi a byl tím příběhem tak pohnut, že chce plastikou vzdát hold číhoštskému faráři, umučenému v roce 1950 Státní bezpečností. Miní tím završit nejen volnou sérii soch, které věnoval hrdinným postavám naší novodobé historie (Palach, Zajíc, Horáková, pomníky politickým vězňům), ale také svoji tvorbu. „*Už mám roky,*“ prohlásí. Když

mu říkám, že Josef Toufar velmi rád tancoval, hned pookřeje. „*To já taky! A chtěl jsem být kdysi hercem.*“ Oceňuje na Toufarovi stálost a pevnost smýšlení. Ukazuje skici, hovory nad modýlkem. Dlouhá debata o víře. Sochař podotkne: „*Nedostalo se mi spontánního daru víry. Pochybuji. Mám krátká období světla a pak zase pochyby.*“ Od té doby jsme se scházeli v Salmovské pravidelně. Zoubkův asistent, mladý sochař Jakub Grec „šéfa“ vždy na sedátku vyvezl zdviží do výšky, z velké bedny vydrapsl hroudu mokré hlíny a podal nahoru. Sochařovy prsty giacomettiovsky hnětly hmotu, hledaly tvar i tvář. Figuru modeluje mírně přimhouřené oči. „*Jako kdyby se díval za horizont, do věčnosti.*“

Několik společných cest na Vysočinu, hledání místa pro sochu, sochařovy zkoumavě přivřené oči, focení, hledání os, bedlivé zkoušení v reálu s dřevěnou maketou. Navrhují navštívit Zahrádku, městečko, které bylo v 70. letech zatopeno přehradou, ale paradoxně tam zůstal zachován kostel sv. Víta (měl se stát muzeem socialistického díla), ve kterém v letech 1940 až 1948 jako kněz působil Josef Toufar. Vstupujeme tam do oholeného sakrálního prostoru, omakáváme chrám očima, nakonec se jako jedinečné místo vyjeví gotická sakristie. Zákoutí s Toufarem vlastně neobyčejně hluboce i intimně spjaté. S Jakubem Grecem a kamerou filmaře Romana Vávry jsme v podkrkonošské slévárně svědky odlévání sochy do bronzu, procesu magickeému i přízemně špinavému a hlučnému. A 25. února letošního roku slavnostní odpoledne v Zahrádce – pan Zoubek za účasti stovek lidí „uvádí“ svoji poslední plastiku, Sochu pro Josefa Tofara. Sedí na invalidním vozíku a bez mikrofonu k davu pronáší: „*Tuhle sochu беру jako své pokání. Je to moje poslední socha, už žádnou neudělám.*“ O několik měsíců později sochař zemřel ve věku devadesáti jedna let. Socha pro Josefa Tofara byla poslední. Dílo se završilo. (MD)

budu určitě biskupem. To nemůžeš nikdy dokázat!“ A tak Toufar nezaváhal a s humorem sobě vlastním souseda ráno primičního dne vyhledal: „Franto, knězem jsem se stal, ale ty, člověče, biskupem ještě nejsi.“

Do Zahrádky

Prvním Toufarovým kaplanským působištem se stalo městečko Zahrádka na Vysočině – mezi Ledčí a Humpolcem. Místo, které je dnes z větší části zatopeno vodou přehradního jezera Želivka a ze kterého dodnes zůstal stát, jako zvláštní memento, románský kostel sv. Víta, připomínající osmileté působení obětavého kněze.

K Toufarovým zahrádeckým farníkům patřil také Karel Vrána, pozdější významný

filozof, teolog a vydavatel. Vrána vzpomínal: „*O mém kněžském povolání jsme moc nehovořili. Já jsem v sobě sice zcela jasno neměl, ale co mě trošinku utvrzovalo v mém tehdy ještě hypotetickém a hledajícím kněžském povolání, byl Toufarův nový pastorační styl. Páter Toufar byl aktivní, odcházel často do terénu, za lidmi, taky za mládeží. Toufar už tím, že jeho povolání bylo pozdní, si přinesl s sebou zkušenost z praktického života. Když bylo potřeba, vypomohl ve žních, byl silný a zdatný, a tak jeho pomoc byla nejenom vydatná, ale taky vítaná. Staral se o farnost, aby víc žila. Já bych to nazval takovým integrálním pastoračním pragmatismem. Pragmatismus zní trochu hanlivě, ale když se uchopí integrálně, když se pragmatismu křesťanskému nevezme jeho vertikála, jeho duchovní základ, tak je to docela dobré. Pragma znamená*

i událost a dění. To právě páter Toufar moc dobře věděl a dovedl výborně organizovat farní život.“

Manuálně nešikovný

Čtyřicetiletý kaplan Josef Toufar nebyl žádný kněžský suchar. Se zahrádeckými kluky hrál u kostela fotbal nebo dřevěnými pálkami plácal tenis. A když některý z hochů vysklil okno u vedlejšího domu, vše „přikryl“ svojí kněžskou autoritou. Sportovně nadaným a ani manuálně zručným však nikdy nebyl. Řada jeho žáků vzpomíná, že se sotva trefil do míče a ani žárovku u lampy si nebyl schopen sám vyměnit. Stal se však pro zahrádecké obyvatele skutečným zjevením. Kněz tu najednou nebyl jen slavnostním celebrantem, kritikem a vyučujícím, ale

Příběh exhumace P. Josefa Tofara

Ďáblice

Venkovský kněz z Vysočiny P. Josef Toufar dodýchal 25. února 1950 kolem půl deváté večer ve věku nedožitých osmačtyřiceti let na přísně střeženém nemocničním pokoji luxusního sanatoria. Následně je pitván a jeho mrtvé tělo zahrabáno do společného šachtového hrobu č. XVI u severní zdi hřbitova v Praze-Ďáblicích.

1954: Zpráva o smrti

Teprve po čtyřech letech je Toufarově neteři Marii Pospíšilové, která neúnavně pátrá po osudu svého strýce, sděleno, že Josef Toufar byl v roce 1950 následkem prasknutí žaludečního vředu operován, že tento zásah zůstal bez výsledku, pacient zemřel a byl pohřben v Praze. Od této chvíle bude Marie Pospíšilová usilovat o to, aby zjistila přesné místo strýcova hrobu a doufat, že se jí podaří jej převézt domů na Vysočinu.

1968: Za účelem exhumace

V květnu 1968 rozkrývá na stránkách deníku Lidová demokracie novinář Jiří Brabenec v investigativních reportážích pozadí násilné smrti Josefa Tofara a odhaluje spoluvinníka farářovy smrti, velitele Instruktažní skupiny StB Ladislava Máchu. Dne 23. května 1968 píše Marie Pospíšilová, Toufarova neteř, žijící na Vysočině, na základě Brabencových článků žádost Generální prokuratury o rehabilitaci strýce a dodává: „*Žádám jménem svým i celého příbuzenstva také o sdělení místa jeho pohřbení a čísla hrobu za účelem exhumace a důstojného pohřbu na číhoštském hřbitově. Poznamenávám, že zájem o jeho důstojný pohřeb projevují i všichni číhoštsí farníci.“*

⚡ Místo, kde byl tajně zakopán zavražděný P. Toufar v Praze-Ďáblicích v roce 1968; foto ABS

(Snímek z primice P. Josefa Bělohradského, léto 1949. Poslední návštěva P. Josefa Tofara v Zahrádce (stojí šestý od prava, uprostřed v bílém opat Tajovský); fotoarchiv Miloše Doležala

Major Machara

Generální prokuratura se obrací na ministerstvo vnitra. Major František Machara, příslušník StB z 1. oddělení, tehdy provádí průzkum přímo na ďáblickém hřbitově, vyslýchá bývalého (Jaroslav Křáp) a současného vedoucího ďáblického hřbitova (Tomáš Tíef), služebním fotoaparátem nafotí dvanáct snímků přímo na hřbitově a ofotí si v hřbitovní kanceláři z Polohové knihy společných hrobů titulní list a prozatím i stranu, na které je popsáno nitro šachty č. 16 (včetně jmen všech pohřbených, čísel rakví, poloh i míst, odkud byly přivezeny). Oné šachty, ve které je zakopán také Josef Toufar. Machara následně vyhotoví závěrečnou zprávu, ve které připustí možnost exhumace. A připojí k ní sérii čtrnácti fotografií. Nafotil v Ďáblicích celý film, ale při vyvolávání se část poškodila, takže zůstalo jen torzo. Pro exhumaci těla P. Tofara však fotografické torzo zásadní.

Zametání stop

V roce 1968 případ smrti Josefa Tofara vyšetřuje Vyšší vojenská prokuratura v Táboře – pro trestný čin vraždy podle paragrafu 219 tr. zák., vedenému proti Ladislavu Máchovi. Během letních měsíců roku 1968 soustředila dostatek vypovídacího materiálu a vyslechla na osmdesát svědků. Jejich dokazování však výrazně narušila okupace 21. srpna 1968. Usnesení VVP bylo již v prosinci toho roku zastaveno z důvodu promlčení trestního činu a vojenský prokurátor podplukovník Václav Podhradský napsal Marii Pospíšilové: „Závěrem uvádím, že Váš strýc je pohřben na hřbitově v Praze-Ďáblicích. Přesné místo je uvedeno v záznamech správy hřbitova. Budete-li požadovat exhumaci tělesných pozůstatků Vašeho strýce, obraťte se rovněž na ministerstvo vnitra, komisi ministra. Pro účely tohoto vyšetřování nebyla exhumace nutná.“

Když se Marie Pospíšilová jede začátkem září 1968 poprvé podívat na místo, kde byl zahrabán její strýc, na ďáblickém hřbitově s ní mluví vedoucí Tíef a odvede ji přibližně do míst, kde se nachází šachta č. 16. Musí se prodírat zarostlou džunglí, mezi kopřivami, keři a šlahouny mladých javorů. Pouze u zrezklých plechových tabulek s čísly 16, 17, 18 a 19 jsou nálety trochu vysekané, tu a tam z traviny vyčuhuje destička se jménem pohřbeného.

Mezi řečí sdělí Tíef paní Pospíšilové, že přijela bohužel pozdě, neboť před několika dny za podivných okolností vyhořela jeho kancelář a v plamenech skončily všechny polohové knihy společných hrobů. A že tedy již nemá žádnou evidenci. Na cestě k bráně jí ukáže ohořelou budovu a pronese: „*To určitě udělal někdo úmyslně, aby zametl stopy. Ruské tanky umožnily, že zas krysy vylézají z děr.*“

Marie Pospíšilová pak žádá pražské úřady, aby jí dovolily položit na místě strýcova hrobu kamennou desku se jménem. Vyřizování s podezřele nenadálými odklady se táhne dlouhá léta.

1992: Nový pokus o exhumaci

Hned na jaře roku 1990 umísťuje Tofarova neteř Marie Pospíšilová se svojí rodinou na ďáblickém hřbitově malou kamennou desku se jménem strýce a identifikací „farář z Číhoště“, přibližně do míst, která jí před lety ukázal správce Tíef. Tedy vedle plechové tabulky se jménem Josefa Frice, na šachtu č. 26. Nemůže tušit, že tam se pohřbívalo až v roce 1952, kdežto šachta č. 16 s tělem strýce je o pár metrů vpravo. Archivy byly v té době ještě nedostupné. Hrobaři Tíef ani Křáp již nežijí a jediný přímý žijící svědek zahrabávání Tofarova těla, estébák Košař, mlčí a těší se spokojenému důchodu.

autoritou a osobností, která přirozeně překračovala hranice církve, světa se nestranila a s lidmi (i jiných vyznání) spolupobývala v citlivém kontaktu. Navíc – Toufarův kněžský život se odehrával v střídmosti a skromnosti.

Jako hlava reakce

Ve dnech komunistického převratu roku 1948 se v Zahrádce ustavuje Akční výbor národní fronty a hned 28. února v devět hodin dopoledne probíhala v nedalekém okresním městě Ledec nad Sázavou schůze předsednictva okresního akčního výboru, kde je jednomyslně a rázně usneseno: „Požádat diecézi v Hradci Králové, aby přeložila faráře Toufara ze Zahrádky u Ledče.“ Důvod není uveden, ale zápis v zahrádecké kronice hovoří výstižně:

„Jako nejzavilejší hlava místní reakce řádlil v obci farář Toufar. Pracoval jako poslušný sluha papežův a tím si vysloužil i nucený odchod ze Zahrádky.“

Číhošť jsem si vybral sám

Na podporu Josefa Toufara vzniká v Zahrádce a okolí petice, kterou podepsaly stovky farníků, ale také lidé jiného vyznání i stojící mimo církev. Několik týdnů za svým knězem stálo i hradecké biskupství. Pod nepolevujícím politickým tlakem nakonec sám Josef Toufar rezignuje. A vybírá si nedalekou farnost s představou, že se po krátkém komunistickém bésnění do Zahrádky k rozdělné práci vrátí. A jak napíše: „Z nenávisti několika jedinců jsem byl nařčen, že jsem kázal politicky a byl na žádost Okresního

akčního výboru přeložen. Číhošť jsem si vybral sám, je zde katolický a zbožný lid.“

Víno ve vodu

V novém číhošťském působišti, kam přichází v dubnu 1948, žádnou zatrpkllost nepěstuje a hned se odhodlaně pouští do díla – do duchovní obnovy farnosti a oprav; obejde pěšky celou farnost a seznámí se se všemi lidmi, rozhýbá aktivity místního Sdružení katolické mládeže, angažuje se v obecních záležitostech – pomáhá starým lidem vymáhat důchody, iniciuje vznik poštovní pobočky, zařizuje v místě zubařskou živnost atd. V rodinné kronice vzpomíná Václav Trtík z Číhoště, syn místního varhaníka: „Josef Toufar byl společenský a upřímný člověk. K nám docházel takřka denně

Na ďáblickém hřbitově pak v polovině 90. let instaluje Ladislav Kott, farník z Trhového Štěpánova, na paměť Josefa Toufara polní litinový kříž, který tam stojí dosud. Jenže ani ten nespočívá na Toufarově šachtě.

Začátkem roku 1992 se Marie Pospíšilová, manželé Trtíkovi a další farníci z Číhoště obrátili s prosbou o pomoc na prezidenta Václava Havla. Ve věci přenesení ostatků „strýce a našeho pana faráře Josefa Toufara“ do Číhoště. Dne 20. února 1992 jim za Kancelář prezidenta republiky odpovídá PhDr. Rážová obsáhlým dopisem. Vyjadřuje pochopení pro to, že by příbuzní a farníci rádi splnili přání pana faráře a pochovali jej v Číhošti. Avšak konstatuje, že po konzultaci se Správou hřbitova v Ďáblicích není vhodné s ostatky pohřbených obětí v Ďáblicích hýbat a navíc je „vše zkomplikované tím, že neexistuje žádná dokumentace o tom, jak byla jednotlivá těla do hrobu uložena.“ Nakonec doporučuje, aby „jako vnější důkaz citů umístili v kostele či na hřbitůvku pamětní desku.“

Paní Pospíšilová s Trtíkovými odvezou do Číhoště alespoň symbolickou hrst hlíny z ďáblických šachet. Umístí ji do kovové urny a pietně uloží do malého hrobového místa před kostel Nanebevzetí Panny Marie v Číhošti. Slavnostní uložení se koná 18. července 1992. V kázání, které pronesl želivský opat Vít Tajovský, připomněl: „Před necelými dvěma roky jsme byli shromážděni zde v Číhošti jako dnes ... Už tehdy bylo mnohými ústy účastníků vysloveno přání, aby sem do Číhoště byly převezeny ostatky pana faráře Toufara. Místní věřící podnikali všechny možné kroky k uskutečnění tohoto pietního záměru, obrátili se na i na pana prezidenta Havla, ale nalézt skutečné ostatky umučeného kněze Toufara v hromadném hrobě na ďáblickém hřbitově je opravdu velmi nesnadné, neexistuje totiž

žádná dokumentace o tom, jak byla jednotlivá těla do společného hrobu ukládána. A tak bylo rozhodnuto, že k pomníku pana faráře Toufara bude přivezena aspoň prst ze společného hrobu v Ďáblicích. Dnes tedy chceme tuto prst pietně uložit právě zde k jeho pomníku. Tento týden uplynulo právě 90 roků od narození Otce Josefa Toufara, je to tedy zároveň i viditelný dar k jeho devadesátým narozeninám.“

2012: Pohřbít jako člověka

V průběhu posledního dvacetiletí se k případu P. Josefa Toufara a jeho potupného pohřbení podařilo dohledat řadu archivních dokumentů a svědectví pamětníků, které mj. zpřesnily místo jeho zakopání, a odhalit některé nové okolnosti jeho smrti a posmrtného osudu jeho těla. Autor těchto řádků si byl během dokumentace Toufarova života a přípravy knihy „Jako bychom dnes zemřít měli“ vědom, zvláště když měl možnost se dlouhá léta přátelsky stýkat s neteří P. Toufara Marií Pospíšilovou a její rodinou, že jeho práce nekončí vydáním knihy, ale napravením jedné z mnoha křivd – iniciací exhumace knězova těla a jeho převezením do Číhoště. Tedy pokračování tam, kde Marie Pospíšilová a další Toufarovi farníci museli pokorně skončit. I proto jsem na otázku, kterou mi v roce 2012 při novinovém rozhovoru pro Lidové noviny položil Petr Zídek, zda Josefu Toufarovi něco dlužíme a měli bychom pro něj ještě něco udělat, odpověděl: „Exhumovat ho z šachty ďáblického hřbitova, kde byl zahraban estébáckými pohůnky, a důstojně pohřbít.“

2013: Souhlas s procesem beatifikace

Dne 24. dubna 2013 schválila Česká biskupská konference návrh královéhradeckého biskupa Jana Vokála na udělení nihil

a nikdy nezkazil žádnou legraci. Vzpomínám si, že když měl bratr Josef svátek, dostal láhev vodky. Já jsem mu ji z legrace přelil a do lahve nalil obyčejnou vodu. Večer, když farští přišli, chtěl bratr uctít pana faráře a nalil mu tedy skleničku vodky. Ten, když skleničku vypil, povídá se smíchem: 'Pepíku, to je prach sprostá voda! Pán Ježíš měnil vodu ve víno a u vás je to obráceně!'"

Tajemná třetí neděle adventní

Zasněžená Vysočina, číhošťský kostelík, třetí neděle adventní, 11. prosince 1949. Při dopolední bohoslužbě – právě ve chvíli Toufarova kázání – se podivuhodně rozkývává dřevěný oltářní křížek a zůstane stát nakloněn a zkroucen ke

⚔ Vykloněný číhošťský křížek, leden 1950; fotoarchiv Miloše Doležala

kazatelně s mírným převisem. Záhadný úkaz vidělo 20 svědků.

Nadpřirozený úkaz

Jedenáctého ledna, měsíc po události pohybu křížku, píše P. Toufar do Prahy list s kresbou pohybu křížku řeznickému učni Karlu Poláčkovi, sirotkovi z Píště, kterého podporoval od svého zahrádeckého působení:

„Milý Karličku! Píšeš, co se zde stalo: Bylo to 11. 12. 1949, kdy jsem měl kázání a tu ku konci kázání jsem pravil: Uprostřed Vás stojí, kterého mnozí neznají, zde ve svato-stánku je náš Spasitel. A při těch slovech jsem ukázal na oltář. A tu, všichni, kteří se podívali směrem ruky, viděli, jak kříž na svato-stánku se začal naklánět. Nejprve

obstat, potvrzení, že nic nebrání tomu, aby začal proces beatifikace P. Josefa Toufara. Kardinál Dominik Duka poté případ na konci července 2013 oficiálně předal královéhradecké diecézi, kde P. Toufar působil. Jinak by proces musel začít v Praze, kde Toufar v roce 1950 po převozu do nemocnice zemřel.

„V místě svého působení i za jeho hranicemi je P. Toufar široce uctíván, to je u blahorečení či svatořečení vždycky rozhodující. A protože úcta k P. Toufarovi je takto trvalá a mimořádná i více než 60 let po jeho smrti, jako biskup diecéze, kde působil, cítím povinnost jeho případ prozkoumat,“ vysvětlil tehdy návrh královéhradecký biskup Jan Vokál.

Postulátorem kauzy blahorečení P. Josefa Toufara byl poté jmenován prof. Tomáš Petráček, univerzitní kaplan, historik a vedoucí katedry kulturních a náboženských studií Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové. Úkolem postulátora je především shromáždit všechny potřebné podklady pro blahorečení. Ty se po završení procesu v diecézi posílají do Říma.

Rekognoskace tělesných pozůstatků

První kroky beatifikačního procesu také znovu otevřely možnost pokusit se o exhumaci těla P. Toufara jako součást celého procesu. Nebyla to podmínka základní, ale církevní právo (instrukce Sanctorum Mater) doporučuje v případě takového procesu, je-li to možné (v případě, že tělo kandidáta bylo spaleno například v osvětimské peci, to realizovatelné není) kanonickou rekognoskací tělesných pozůstatků Božího služebníka: *„Podle osvědčené praxe přísluší kompetentnímu biskupovi, aby provedl kanonickou rekognoskací tělesných pozůstatků Božího služebníka dříve, než se šetření uzavře.“*

V roce 2014 jsem se po domluvě s rodinou P. Toufara obrátil s iniciativou exhumace na postulátora procesu P. Tomáše Petráčka, biskupa Jana Vokála, primátora hl. města Prahy PhDr. Tomáše Hudečka a radní hl. města Prahy Ing. Evu Vorlíčkovou a díky jejich angažmá dostalo vše nový směr.

2014: Až tělo promluví

V polovině srpna 2014 schválili radní pražského magistrátu třísettisícovou dotaci na exhumaci Toufarových ostatků. Magistrát hl. m. Prahy v součinnosti se Správou pražských hřbitovů zajistil sestavení odborného týmu kvalifikovaného pro plánovanou práci. Osloveno bylo Národní muzeum, Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v hl. m. Praze, Ústav soudního lékařství v Brně a ke spolupráci byli vyzváni další specialisté – např. Tomáš Kotrlý, odborník na agendu pohřebnictví z Ministerstva pro místní rozvoj. A svými zkušenostmi a poskytnutím plánu hřbitova z r. 1990 významně přispěl Adolf Rázek, vyšetřovatel Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu a člen Konfederace politických vězňů.

K samotné exhumaci došlo ve dnech 3.–14. listopadu 2014. Dochované prameny ukázaly na tři místa vzdálená od sebe přibližně šest metrů. Archeologové z NPÚ pod vedením Jana Havrdy (za spolupráce Egona Ditmara, Františka Fleka a dalších), provedli malé sondy.

Také další znaky a okolnosti odpovídaly – například na odkrytém boku sousední rakve bylo napsáno číslo 182 a toto číslo je také zapsáno v oné zachované stránce polohové knihy. Jak se ona stránka zachovala? V roce 1968 na základě dopisu Toufarovy neteře paní Pospíšilové, která se dožadovala informace,

(když se díváš k oltáři) na pravo, pak zase na levo, zase zpět na pravo a na levo a pak se zastavil uprostřed, ale již se nedíval k hlavním dveřím, ale celý se natočil směrem na kazatelnu. Také se vychýlil dopředu tolik, že za normálního vychýlení se musí zhroutit. Vidělo to 19 lidí, vesměs dospělých, z nichž řada mužů, všichni úplně zdraví a normální. Kteří to viděli, pod přísahou to napsali do protokolu a ti, kteří byli vyšetřováni od SNB to četníkům potvrdili, že to nebyla ani sugesce, ani zrakový klam. Je vyloučen i magnetismus nebo elektrina, neboť svatozánek i kříž jsou úplně ze dřeva a ani světlo na oltáři nebylo. Všichni v tom vidí nějaký zvláštní, nadpřirozený úkaz, který se přirozeným způsobem nemůže vysvětlit.“

Událost v Číhošti se následně roznesla po celých Čechách a do zapadlé vesnice se

sjíždějí stovky poutníků i zvědavců. Z Číhoště se tehdy, na přelomu roku 1949/50, začalo stávat poutní místo. Situace, která se nehodí do scénáře komunistické strany, bojující v té době proti církvi již nepokrytě. Josef Toufar je zájmem veřejnosti zaskočený, přičemž zdůrazňuje: „Nemusíme se strachovat, že na naši farnost má přijít nějaké neštěstí. Hlavně, aby si každý dal do pořádku své srdce a duši a pak se nemusí báti ani zlého.“

Lživé obvinění

Jenže po pár týdnech přešlapování státní aparát, vyprovokovaný komunistickými funkcionáři z blízkého okresního města Ledče nad Sázavou, rozjíždí zbrkle drtivou akci, na kterou kladou špičky aparátu (prezident Gottwald, ministři Čepička

a Závodský) velký důraz – využít této příležitosti a vypořádat se s nepřítelem - katolickou církví. Faráře donutit ke lživému doznání, že sám hýbal křížkem a ukázat tak křesťanské náboženství jako podvodné opium pokrokového lidstva. Josef Toufar má být pak veřejně, před celým národem obviněn z toho, že jako podvodník s křížkem hýbal za pomoci gum a pér. On, věrný kněz Kristův, který za jeho hlasem šel tak věrně!

Brutální tortura

Připravuje se první velký politický monstrproces. Toufar je z Číhoště unesen, (s ním zatčeni i někteří jeho spolupracovníci) a vyslýchán Státní bezpečností, jenže ouha, něco neklape – technikům od StB se v číhoštském kostele podvodný

kde je zakopán její strýc, prozkoumávala StB okolnosti pohřbení, a estébák Machara v červnu téhož roku zašel na ďáblický hřbitov a ofotil tam v kanceláři onu stránku z hřbitovní knihy, která se týkala šachty č. 16, tedy místa pohřbení Josefa Toffara, a vyhotovil pro ministerstvo vnitra zprávu. Následně vše zmrazila okupace v srpnu 1968, takže se ofocená stránka ocitla na dlouhá léta v archivu StB. Někdy v létě 1968 také vyhořela, patrně záměrně, hřbitovní kancelář v Ďáblicích, včetně všech hřbitovních a polohových knih. Ofocená stránka tak zůstala zachována jako jediná z celých hřbitovních knih v archivu StB a posloužila při exhumaci.

Čas přece jen v tomto příběhu dožrál. Čtvrt století po zhroucení komunismu a v čase, kdy jsme si připomínali pětadesát let od smrti Josefa Toffara, došlo 13. listopadu 2014 na svátek sv. Anežky České k nalezení těla P. Toffara.

Protesty a souhlas

Proti exhumaci ostatků P. Toffara se v listopadu a prosinci 2014 postavilo Sdružení bývalých politických vězňů. Nesouhlasili s ní a vyjádřili obavu ze znevážení významu ostatních obětí komunismu: „Pokud by se konala exhumace jedné oběti, musí se zároveň přistoupit k exhumaci a identifikaci lidí v ostatních hromadných hrobech, aby nedošlo k degradaci významu ostatních obětí komunismu,“ uvedl ve svém tiskovém prohlášení předseda Sdružení Ladislav Bergmann.

Sexhumaci naopak souhlasila a podporovala ji druhá pamětnická organizace, Konfederace politických vězňů České republiky. Podle představitelů konfederace se vyzvednutím Toffarových ostatků nenarušila úcta ke všem ostatním obětem komunismu, jejichž pozůstatky se nacházejí v blízkosti Toffarových ostatků.

Diskuse kolem ďáblického pohřebiště a dalších míst, kde byli oběti komunistického teroru hanebně zakopány, přiměla obě pamětnické organizace a další instituce obrátit se na vládu České republiky s tím, aby byla tato místa

„Socha pro Josefa Toffara“ od Olbrama Zoubka v Zahrádce; foto Aleš Formánek

mechanismus nedaří sestavit tak, aby fungoval, a kněz Toufar ve valdických kobkách měsíc odolává výslechům, při kterých ho estébáci nutí přiznat k hlavní účasti na „podvodu“. Nemá se k čemu přiznat, je nevinný. Nakonec po brutálních výsleších (vedených především tehdejšími šestadvacetiletými vyšetřovateli Ladislavem Máchou a jeho šesti kolegy) a neúspěšné operaci umírá v pražské nemocnici na následky mučení a je pohřben pod falešným jménem v hromadné šachtě v Praze-Žitově.

Monstrproces se nekoná, nicméně komunistický aparát chce Číhošť propagandisticky využít. Nechává natočit jeden z nejohavnějších snímků české kinematografie „Běda tomu, skrze něhož pohoršení přichází“, který je však

po krátkém čase pro očividné nesmysly stažen z distribuce. A začíná děsivá perzekuce církve. Chystá se „konečné řešení náboženské otázky“. Plán je jasný – náboženství zesměšnit a nahradit marx-leninskou výchovou, zrušit kláštery, zabavit a rozkrást majetek, nepřizpůsobivé kněze a řeholníky poslat na dlouhá léta do kriminálů, koncentráků a pracovních lágrů, jiným zakázat kněžskou službu a ty ohebnější zastrašit a korumpovat.

Jméno Josefa Toufara se stalo – společně s Miladou Horákovou, Janem Palachem a dalšími českými a moravskými novodobými mučedníky – tou eticky nejsilnější duchovní tradicí, o které se v naší současnosti můžeme opírat.

Miloš Doležal)

prohlášena za národní kulturní památku pod názvem Čestné pohřebiště popravených a umučených politických vězňů a příslušníků II. a III. odboje a provedena exhumace všech obětí totalitních režimů, jejichž tělesné ostatky se nacházejí na těchto místech. Na Žitovské hřbitově se nalézají minimálně sedm desítek společných hrobů, ovšem dosud pouze pro hrob, do kterého byl zakopán P. Josef Toufar, se našly podrobné informace, a proto bylo možné se o exhumaci pokusit – úspěšně.

Jaro 2015: výzkum ostatků i realizace hrobu

Následného výzkumu ostatků P. Josefa Toufara se ujali antropologové z pražského Národního muzea – PhDr. Petr Velemínský, PhDr. Vítězslav Kuželka a PhDr. Miluše Dobisíková, lékař z Ústavu soudního lékařství FN u sv. Anny v Brně MUDr. Jan Krajsa (kteří se též podíleli na jejich exhumaci v listopadu 2014) a genetickou identifikaci provedl genetik Mgr. Tomáš Pexa, vedoucí úseku laboratoře forenzní genetiky toho samého ústavu a Laboratoře forenzní genetiky Brno, spol. s r. o. Kontrolní vzorky současně zpracovala uznávaná genetická laboratoř ve slovinské Lublani.

Autorem architektonického řešení hrobu a ostatkové schránky P. Toufara v Číhoštském kostele je architekt Norbert Schmidt, další odborné a technické práce provedl Martin Janda a výtvarník a typograf Luboš Drtina. Na náhrobní desce můžeme číst slova, která P. Josef Toufar pronesl poslední den roku 1949 jako výzvu i povzbuzení: „Žijme tak, jako bychom již dnes zemřít měli. Žijme pečlivě jako moudří a vykupujme si časem vezdejší život věčný.“

2015: V Číhošti a nikde jinde

Uložením ostatků P. Josefa Toufara v Číhošti dojde k naplnění dávné snahy neteře Marie Pospíšilové, dosud žijících dalších Toufarových příbuzných a žáků a také k naplnění vůle samotného Josefa Toufara. Ten při jedné zdravotní nevolnosti v roce 1948 před neteří Marií pronesl, že kdyby se s ním něco stalo, chce být pohřben právě v Číhošti a nikde jinde.

(MD)

(Knižní tipy

Karmelitánské nakladatelství

www.ikarmel.cz
Komenského 328, 509 01 Nová Paka
Velké nám. 36, 500 01 Hradec Král.
zasilky@kna.cz, tel. 384 420 295
www.kna.cz/prodejny

Aleš Opatrný

V dobrém i ve zlém

Dárková publikace obsahuje hrst zamyšlení nad manželským slibem, krásné fotografie a motivační citáty na téma manželství a partnerských vztahů. Slib, který si manželé vzájemně dávají není něčím chvilkovým, co vyprchá, ale programem na celý život, k němuž je dobré se vracet. 48 stran, vázaná, 206 Kč

Karin Lednická

Šikmý kostel

Románová kronika ztraceného města, léta 1894–1921

Příběh o někdejší pastevecké vesnici, která vystavěla svůj rozkvět na těžbě uhlí, aby o století později kvůli němu také zašla. Dnes už z kdysi výstavních budov zbyl jen šikmý kostel, který strmě a varovně ční do pusté krajiny. 400 stran, vázaná, 314 Kč

(Knižní tipy

Nakladatelství Portál

Portál, s. r. o., Klapkova 2, 182 00
Praha 8, t. 283 028 111, www.portal.cz
FB: nakladatelstvi.portal

Wilma Osuji

100 nejlepších her z celého světa

pro interkulturní učení

„Kdo se se vystaví riziku se naučit něčemu cizímu, se nakonec naučí hodně sám o sobě,“ říká autorka této nápadité knihy, v které najdete 100 nejlepších her z celého světa, které podporují interkulturní učení. Brož., 128 s., 229 Kč

Radana Dungalová

Čim, Čára a zahrada

Čim a Čára jsou dva malí vrabčí sourozenci. Děti Anička a Honzík jsou také dva sourozenci a všichni čtyři se sejdou na jedné zahradě jednoho domu. Co se ale stane, když se obě děti začnou na obyčejnou zahradu svých prarodičů koukat neobyčejnými očima dvou vrabčích sourozenců? Kniha prostřednictvím příběhů děti vzdělává, učí je koukat se pozorně kolem. Váz., 96 s., 249 Kč

Chronologie číhošťského případu po roce 1989

- **1990, 22. září** – V Číhošti se koná slavnost odhalení a posvěcení kamenného památníku P. Josefa Toufara za účasti biskupa Karla Otčenáška, opata Víta Tajovského, stovky kněží a přibližně deseti tisíc poutníků.
- **1992, 8. ledna** – Číhošťští farníci podávají žádost o exhumaci těla P. Josefa Toufara a jeho převezení do Číhoště.
20. února – Pro prozatímní nenalezení archivních dokumentů je Kanceláří prezidenta republiky zamítnuta žádost o exhumaci těla P. Josefa Toufara.
18. července – Slavnostní uložení prsti z dáblického hřbitova v Číhošti za účasti opata Víta Tajovského a několika tisíc poutníků.
- **1998** – Případem se zabývá Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu. Vyšetřovatel úřadu, bývalý politický vězeň Adolf Rázek, se výrazně angažuje v usvědčení spolumučitele P. Toufara, JUDr. Ladislava Máchy. Tento velitel Instruktažní skupiny StB byl odsouzen 23. listopadu 1998 Obvodním soudem pro Prahu 6 za těžké poškození na těle a zneužití moci úřední a služební k trestu odnětí svobody v trvání pěti let. Mácha se proti tomuto verdiktu odvolal a Městský soud v Praze potvrdil 1. listopadu 1999 závěr Obvodního soudu pro Prahu 6, snížil však trest odnětí svobody na dva roky nepodmíněně. Mácha několikrát odmítl ze zdravotních důvodů nastoupit výkon trestu. Výkon trestu nakonec nastoupil 16. ledna 2002 v Praze na Pankráci a po uplynutí poloviny trestu, v lednu 2003, byl z brněnské věznice podmínečně propuštěn.
- **2001** – Vycházejí dvě publikace, které se věnují finále Toufarova života: Bořivoj Čelovský – Strana světí prostředky; Jan Kalous – Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950.
- **2012** – Vychází první ucelený knižní životopis P. Josefa Toufara Jako bychom dnes zemřít měli od Miloše Doležala, který znovu dává do pohybu celou kauzu.
- **2013, 24. dubna** – Česká biskupská konference schválila návrh královéhradeckého biskupa Jana Vokála na udělení nihil obstat – potvrzení, že nic nebrání tomu, aby začal proces beatifikace P. Josefa Toufara. Postulátorem kauzy blahorečení byl jmenován P. Tomáš Petráček.
- **2014, 19. srpna** – Radní pražského magistrátu schválili třísettisícovou dotaci na exhumaci Toufarových ostatků; Magistrát hlavního města Prahy (především primátor Tomáš Hudeček a radní Eva Vorlíčková) v součinnosti se Správou pražských hřbitovů zajistil sestavení odborného týmu, kvalifikovaného pro plánované práce; osloveno bylo Národní muzeum, Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze, Ústav soudního lékařství v Brně a ke spolupráci byli vyzváni další specialisté; svými zkušenostmi významně přispěl Adolf Rázek, vyšetřovatel Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu a člen Konfederace politických vězňů.
1. září – První koordináční schůzka na pražském magistrátu, na které byli přítomni primátor Tomáš Hudeček, radní Eva Vorlíčková, biskup Jan Vokál, právník hradecského biskupství Stanislav Hykýš, praneteř P. Toufara Jitka Cvetlerová a životopisec P. Toufara Miloš Doležal.
1. října – Na pražském magistrátu se koná druhá koordináční schůzka v kanceláři radní Evy Vorlíčkové, na které byli přítomni archeologové Jan Havrda, Jaroslav Podliska, Michal Tryml, soudní lékař Jan Krajsa, ředitel Správy pražských hřbitovů

Martin Červený a náměstek Vladimír Vyčichlo, antropolog Národního muzea Petr Velemínský, právník hradeckého biskupství Stanislav Hykyš, postulátor beatifikačního procesu P. Tomáš Petráček a Miloš Doležal.

3.–14. listopadu – Exhumace ostatků P. Josefa Tofara na hřbitově v Praze-Žabovřesce

13. listopadu – Na svátek sv. Anežky České byla na hřbitově v Praze-Žabovřesce v šachtě č. XVI. nalezeno tělo P. Josefa Tofara.

- **2015, jaro** – Antropologická a genetická analýza ostatků P. Josefa Tofara a potvrzení totožnosti – antropologické oddělení Národního muzea v Praze, Ústav soudního lékařství FN u sv. Anny v Brně.

10.–12. července – Návrat P. Josefa Tofara do Čihoště a slavnostní uložení kněžských ostatků v kostele (bohoslužby, nešpory, kulturní program).

14. července – Výroční narozeninový den P. Josefa Tofara, narození Terezy Josefinky Cvetlerové, pravnučky Marie Pospíšilové-Tofarové.

listopad – Premiéra dokumentárního filmu *Mrtvolu sprovedte ze světa* (režie Roman Vávra, scénář Miloš Doležal).

- **2016** – Premiéra dokumentárního filmu *Jako bychom dnes zemřít měli* (režie Roman Vávra, scénář Miloš Doležal a Roman Vávra)
- **2018** – Slib historické komise beatifikačního procesu P. Josefa Tofara na biskupství v Hradci Králové za přítomnosti biskupa Jana Vokála.

Modlitba k zahájení beatifikačního procesu P. Josefa Tofara

Ježíši, Dobrý pastýři,
děkujeme Ti za tvého služebníka Josefa Tofara.
Dlouhá léta trpělivě usiloval stát se Tvým knězem
a Ty mu dal sílu a své požehnání,
aby překonal řadu překážek i protivenství.
Stal se příkladným knězem, kterému nescházela obětavost,
pracovitost, sociální citlivost ani humor.
Hledal Tvou vůli, nechal se jí vést
a inspiroval řadu následovníků ve kněžství.
Pro svoji horlivou kněžskou činnost byl pronásledován,
brutálně trýzněn a umučen.
V děsivých podmínkách valdické cely
zachoval věrnost Tvé církvi, nezradil své vnitřní přesvědčení
a vytrval ve víře a naději.
Tebe, jenž jsi řekl „vezmi svůj kříž a následuj mě“, prosíme:
dej nám téhož Ducha odvahy, statečnosti a vytrvalosti,
kterým jsi naplňoval svého služebníka Josefa Tofara,
abychom byli pevnější ve svědectví víry,
vytrvalejší v naději a dokonalejší v lásce.
Na přímluvu Panny Marie, kterou Tvůj kněz Josef
vzýval v hodinách svého mučení a umírání,
nám uděl milost brzkého blahořečení služebníka Josefa Tofara,
abychom mohli mít skrze jeho přímluvu
účast na Tvých zaslíbeních.
Neboť Ty žiješ a kraluješ na věky věků.
AMEN.

(Knižní tipy

Nakladatelství Paulínky

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1
t. 224 818 757, objednavky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

Zofia Kossaková

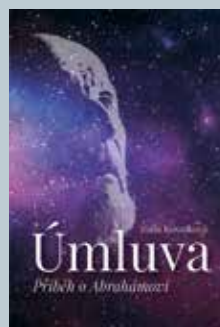
Beze zbraně

Příběh z doby křížáckých výprav do Svaté země na podkladu osudů tehdejších představitelů, kardinála Pelagia, jeruzalémského krále Jana de Brienne a slavného trubadúra Viléma Diviniho, vykresluje méně známý úsek života sv. Františka z Assisi, který nakonec sám a beze zbraně dosáhne toho, co se nepodařilo válečníkům. Váz., 440 s., 395 Kč

Zofia Kossaková

Úmluva

Historický román s biblickou tematikou zachycuje Abraháma jako člověka z masa a kostí se všemi pochybnostmi a starostmi. Román byl napsán pod dojmem zážitků z vězení a koncentračního tábora a měl být pomocí pro ty, kdo jsou pronásledováni. Váz., 464 s., 364 Kč

Josef Toufar, jeho židovští přátelé a kocour Gaston

Postava katolického kněze Josefa Tofara (1902–1950) je dnes známa v souvislosti s kauzou „číhoštského zázraku“ a jako jedna z prvních obětí komunistického teroru u nás. Důkladně je popsáno politické zákulisí celého případu, podrobně je zmapován Toufarův životní příběh. Přesto je však možné stále do mozaiky jeho životopisu vkládat nově objevené poznatky a zajímavé souvislosti. Málo se dosud vědělo o Toufarově vztahu k Izraelitům – židovským spoluobčanům.

Arnolec a Polná

Josef Toufar vyrůstal na počátku 20. století, ve vysočinské obci Arnolec. Jehorodným domem byl zájezdní hostinec, křižovatka rozličných životních osudů. Dům Toufarů byl místem otevřenosti ke každému příchozímu, a jak svědčí vzpomínky pamětníků, u Toufarů se „lidé nerozdělovali na bílé a černé.“ Obyvatelé arnolecké hospody č. p. 1 patřili ke vzdělanější vrstvě národa, politicky stranili agrárníkům. V rodině panovaly silné antiklerikální názory a Toufarovo rozhodnutí pro kněžství

(v pozdním věku) se doma ne vždy setkávalo s porozuměním, ba naopak. V Arnolci žádná židovská rodina nežila, ale v nedaleké Polné byla početná židovská obec. Můžeme předpokládat, že Toufar byl od dětství „z první ruky“ obeznámen s případem zavražděné Anežky Hrůzové a falešně nařčeného Žida Leopolda Hilsnera (roku 1879). Zvlášť když rodina Toufarova měla těsné spojení s Polnou – pravidelně tam jezdili nakupovat, odebírali pivo z polenského pivovaru a MUDr. František Michálek (ten, který pitval slečnu Hrůzovou) byl rodinným lékařem

Toufarů. Názor samotného Josefa Tofara na hilsneriádu neznáme – v množství jeho dochovaných kázání, proslovů a dopisů není ani stopy antisemitského ostnu. Můžeme však uvést na dvou příbežích, že jeho vztah k Izraelitům byl více než srdečný a přátelský.

Alois Koref – vynikající charakter

Když Josef Toufar vstoupil na podzim 1928 do primy gymnázia v Havlíčkově (tehdy ještě Německém) Brodě – bylo mu šestadvacet let a začal studovat s jedenácti a dvanáctiletými – vybral si jako své studentské bydliště podnájem u tehdy čtyřiašedesátiletého Aloise Korefa (1864–1942) v Dolní ulici č. 157, v samém sousedství hlavního náměstí. Pan Koref v přízemí domu s barokním štítem provozoval obchod s galanterií zbožím a patřil k brodským respektovaným osobnostem. V řadě vzpomínek se uvádí: „Byl to vynikající člověk a charakter“. Už sama jeho vizáž vzbuzovala respekt – vždy elegantně oblečen, pěstěný vous, hluboký hlas. Navíc měl ve stejném věku jako Toufar syna Františka, dědice obchodu. Co však bylo ještě zajímavější – mezi předním a zadním traktem tohoto domu se v prvním patře nacházela modlitebna „obce izraelské“, jak je uvedeno v adresáři města z roku 1892 (synagoga

Bohoslužba sloužená P. Josefem Tofarem v kostele sv. Víta v Zahrádce; fotoarchiv Miloše Doležala

v Brodě vybudována nikdy nebyla). Prostory si zde židovská obec pronajímala od hostinského Jana Fiedlera a později právě od Aloise Korefa, který byl ustanoven šámesem modlitebny a tuto funkci zastával řadu let. V té době byla v Havlíčkově Brodě menší židovská obec (koncem 19. století čítala 39 rodin), která vydržovala jednotřídní soukromou školu s vyučovacím německým jazykem (v roce 1888 založila obec vlastní židovský hřbitov na Ledečské ulici).

Dle vzpomínek pamětníků modlitebnu tvořila jedna velká místnost, vybavená lavicemi. U její východní stěny stála ozdobná skříň, v níž bylo uchováváno několik tór. V místnosti se nalézaly tmavě vínové závěsy. Po německé deportaci židovských obyvatel z Brodu a okolí využilo modlitebnu gestapo pro účely skladiště zabaveného židovského majetku. Po válce prostory využívala ke svým bohoslužbám Českobratrská církev evangelická. Dnes je v domě obchod.

Chodbičky, výklenky, černé komory

Toufarův spolužák Josef Veselý později vzpomínal na Toufarovo pobývání u Korefů: „Vztah mezi panem Korefem a Josefem byl velice přátelský. Josef měl u něj dokonce pro sebe pronajatý velký pokoj, vedoucí na balkon, po něm se chodilo do židovské modlitebny, neboť pan Koref

zastával funkci zástupce rabína. Pamatuji se, jak jsem jednou přišel k Josefovi na návštěvu. Šlo se k němu dlouhou tmavou chodbou, jako ve všech tehdejších domech v Dolní ulici, postavených někdy v 16. či 17. století, plných divných chodbiček, výklenků a černých komor. Trochu se už stmívalo, neboť táhlo silně na podzim. Josef mně najednou nabídl, zda bych se nechtěl podívat na židovské obřady, pomodlit se. Samozřejmě jsem hned řekl, že ano. Vyšli jsme na balkon a kráčeli tiše do dlouhé místnosti opatřené podivnými lavicemi, záhadnými znaky a lucernami po stěnách a se svatostánkem v podobě starozákonních desek a po straně s velkým sedmiramenným svícem. U vchodu mne Josífek tiše upozornil, abych nesmekal ani se nekřížoval. Sedli jsme si nenápadně do poslední lavice. Před námi sedělo asi 10 starých pánů v kloboucích, příslušníci místní israelitské obce. Seděli jaksi schouleni do sebe, tiše se modlili a kolem rukou měli omotané nějaké destičky či šátky na provázcích. Někdo občas od svatostánku něco řekl, na což ostatní tiše odpovídali. Josef mi říkal, že rád poznává židovské obřady. Byl si vědom, že bez židovské kultury, starozákonních proroků a moudrosti židovského lidu by byla jeho cesta ke kněžství o zásadní věci ochuzena.“

Velká část rodiny Aloise Korefa byla za německé genocidy vyvražděna. On sám zemřel 12. října 1942 v Terezíně a jeho syn František v roce 1943 v Osvětimi.

Zorinovi: mezi pravoslavím, židovstvím a katolicstvím

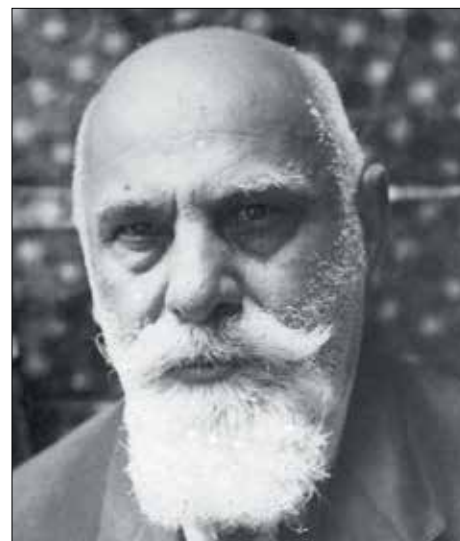
Když byl v roce 1940 Josef Toufar vysvěcen na katolického kněze, jeho první kaplanskou „štaci“ se stalo městečko Zahrádka, ležící na Vysočině mezi Humpolcem a Ledčí nad Sázavou. Rok předtím se do Zahrádky s bezmála tisícovkou obyvatel přestěhovali z Prahy manželé Zorinovi s devítiletou dcerou Naděždou. Josef Zorin, původem Rus z Kerče, bělogvardějec, který emigroval do Masarykova Československa, vystudoval v Praze vysokou školu technickou. A jako stavební inženýr, zaměstnanec pražské firmy Kress a.s. se u nedaleké Piště podílel na projektu chystaného dálničního úseku s mohutným mostem (přes řeku Želivku). Nacistické rasové zákony však v protektorátním čase postihly jeho manželku, pocházející z pražské židovské rodiny, Jiřinu Zorinovou-Jelínkovou. Manželé Zorinovi se z důvodu záchrany malé dceři rozhodli rozvést. Zorinovým v té době pomáhal právě Josef Toufar – prakticky a neokázale. Dcera Zorinových, Naděžda Doležalová, dnes vzpomíná: „Byla jsem po tátovi křtěná v pravoslavné církvi, ale měla jsem velký zájem chodit právě k pateru Toufarovi na hodiny náboženství a dozvědět se něco více o Bibli a příbězích Starého zákona. Pan kaplan byl nesmírně milý a vlídný, poutavě a uctivě o židovském lidu vypravoval a myslím, že nás děti skutečně zaujal a měl rád.“

Josef Toufar jako maturant v roce 1935; všechna foto fotoarchiv Miloše Doležala

Jiřina Zorinová-Jelínková před deportací do vyhlazovacího tábora, 1942

Alois Koref, židovský obchodník, šámes judaistické modlitebny a přítel Josefa Toufara

Bud' statečná

Povolání do transportu pro Jiřinu Zorinovou-Jelínkovou přišlo do Zahrádky telegramem a bylo stanoveno na 9. června 1942, kdy již předtím všichni místní židovští obyvatelé byli deportováni do Terezína. Naděžda Doležalová-Zorinová si po letech vybavuje: „Poté, co se po farnosti rozkřiklo, že maminka také pojede, nosili k nám lidé jídlo, někdo bochník chleba, pan kaplan Toufar hroudu másla. Dcera pana řídícího Sobka přinesla brusle, kterým odšroubovala ten kovový spodek, aby měla maminka vysoké boty. To byla skutečná pomoc. Večer předtím se se mnou maminka loučila. Přitom nevěděla, že jde do vyhlazovacího tábora, ale počítala, že na nějaké nucené práce. Ten poslední večer jsme šli pozdě spát a ona mi dávala 'kázání', jak mám žít. V noci mi také vepsala do památníčku: 'Můj drahoušku! Nezapomeň nikdy na svoji maminku, kterou jsi byla, děvečko, celým světem. Ztrácím

Tě, pevně doufám však jen na krátký čas a prosím Tebe, Nadaško, abys byla vždycky hodná, poctivá a pravdomluvná holčička. Budeš u nejlepšího táty na světě a proto buď k němu vždy uctívá a miluj ho a nedej, aby byl příliš smutný. Musíte se doplňovat, neb budete jen vy dva zatím tvořit celek a já se těším už dnes, moji nejdražší, že dá-li milý Pán Bůh, ho opět doplním. Bud' broučku vždy statečná a neztrácej víru v lepší. Znovu a znovu líbá Vás Vaše máma.' Když jsem se ráno vzbudila, už byla maminka pryč. Tatínek s panem Valchářem ji odvezli do Kolína na železniční nádraží.“

Zlé huby a divoký Gaston

Jiřina Zorinová-Jelínková ještě před odjezdem stačila dceři Nadě napsat několik praktických rad, co a jak má dělat, komu psát, kde zavírat, jak pečovat o svoji hygienu a dodala: „Pěkně se ve škole uč a zlých hub si nevšímej. Kaštánka dej hned ráno

s Božkou Kočové, aby nezakousl kachnu.“ Kaštánek neboli Gaston byl Nadin šedý a hodně divoký kocour, který se uměl houpat na větvích a honil kachny i slepice. Naďa Zorinová jej měla prozatím ponechat na zahrádecké faře u hospodyně Anny Kočové a kaplana Josefa Toufara, aby se o něj, než se její maminka vrátí, postarali. Bylo to 9. června 1942. Jiřina Zorinová-Jelínková se nikdy nevrátila. Její transport byl vypraven z Kolína do Terezína 13. června ráno a odtud ještě týž den na východ, kde byli všichni povražděni. V táborech smrti zahynula také její matka Emilie a sestra Růžena Jelínková. Obě dvě mají před svým dávným bydlištěm v Praze v Blanické ulici č. 591 umístěny v dlažbě chodníku dva Kameny zmizelých. A dokud malá Naďa Zorinová pobývala v Zahrádce, přívětivou a praktickou oporou jí, tak jako mnoha jiným, byl kaplan Josef Toufar.

Miloš Doležal

S ŘEHOLNÍKY VE VYSOKÝCH TATRÁCH

5. ročník

26.-30. 8. 2020*

DUCHOVNÍ PROGRAM | ROZHOVORY | VYSOKOHORSKÁ TURISTIKA

Pro mladé muže od 18 do 40 let,
kteří se cítí být povolání sloužit nemocným
a potřebným lidem a žít v řeholní komunitě.

- cena: 1.000,- Kč (+ doprava)
- místo a ubytování: horská chata v srdci Vysokých Tater
- pro podrobnější informace a přihlášky pište na prevor@milosrdni.cz
- přihlašujte se do 31. 7. 2020

* Akce proběhne i v případě zhoršení
přírodních podmínek. Podle situace bude
případně upraveno místo konání.

Žijme tak, jako bychom již dnes zemřít měli

Z myšlenek P. Josefa Toufara

Vždycky jsem vystupoval jako kněz-farář všech. Nikdy jsem se neptal, jakého je kdo přesvědčení, a kde jsem mohl, tak jsem pomohl a poradil.

(z dopisu Josefa Toufara, 1948)

Čihošť je v horách a já se jinam nehodím. Práce tam bude také hodně, ale já jí neuhýbám a jsem Pánu Bohu vděčen, že mně dal sílu a požehnání ku kněžství. I tam se budu snažit, abych byl dobrým a horlivým knězem.

(z dopisu Josefa Toufara, 1948)

Jsmo hříšníci a přece pro nebe jsme stvořeni. Pro nás pro všechny je tam

připraveno místo – my všichni jsme zrození pro nebe – a můžeme se tam dostat. I pro nás pro všechny platí slova sv. Tomáše Akvinského: Musíš chtít. Pro nás pro všechny platí i slova sv. Moniky: Mohli jiní, mohly jiné, proč pak ne ty, Augustine?

(z kázání Josefa Toufara, 1949)

Můj Ježíši, jak šťasten jsem, když Tebe mám, byť všichni mě opustili, Ty stále se mnou zůstáváš. Očišťuješ duši mou ohněm své lásky a dáváš mi pít z kalichu utrpení pro život věčný.

(modlitba Josefa Toufara, 1946)

I na větvích našich životů ustavičně hloďají myši, bílá a černá – den a noc – a nám ubíhají hodiny, dny, měsíce, a uplynul

rok ... Žijme tak, jako bychom již dnes zemřít měli. Žijme pečlivě jako moudří a vykupujeme si časem vezdejší život věčný.

(z kázání Josefa Toufara, na Silvestra 1949 v Čihošti)

Prozřetelnost Boží dává vám všechno, co jste měli, co máte a mít budete, bez ní nejste a nejsme žádný nic.

(z kázání Josefa Toufara, 1948 v Čihošti)

Mluvím k vám jako váš kněz. Modlete se vroucně dnes i dále, aby Boží mír a pokoj, který zvěstovali andělé, se nesl nad drahou vlastí naší.

(z kázání Josefa Toufara, na Vánoce 1948 v Čihošti)

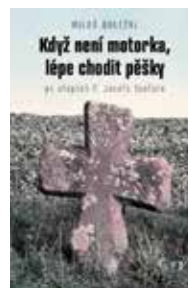
Navzdory koronaepidemii a karanténě žijeme a naše knihy věnované distribuuujeme za přízeň

P. Josefu Toufarovi a vděčně děkujeme a podporu

Příběhy faráře Josefa Toufara, jeho vrahu a čihošťského zázraku, se zprávami archeologa, antropologů a soudního lékaře o exhumaci a identifikaci knězova těla

Čtrnáct zastavení křížové cesty na motivy životního příběhu P. Josefa Toufara s ilustracemi Bohuslava Reynka

Průvodce po 120 místech, spojených se životem P. Josefa Toufara (fotografie, dokumenty, lokace, současnost)

Dokumentární i reportážní fotografie, doplněné vzpomínkovými texty, vyprávějí příběh návratu P. Josefa Toufara do Čihoště v létě 2015

Možno objednat na:

<http://www.podmelechovsky-spolek.cz/knihy>
nebo: hkarnik@wmedata.cz, telefon: 603 420 338

případně vyzvednout přímo: WME Data a.s., Jan Kárník, Na Kovárně 1, Praha 10

Nové Centrum Přístav po rekonstrukci

Sociálně terapeutická dílna; zdroj: Oblastní charita Kutná Hora

Charita v Kutné Hoře v září otevře nové Centrum Přístav

Projekt „Plujeme do Přístavu“, reg. č. CZ.06.2.56/0.0/0.0/16_040/0002371

Nové centrum sociálních služeb Přístav se mělo otevřít na jaře tohoto roku. Z důvodu Covid-19 jsme přesunuli plánované slavnostní otevření na září.

Delší dobu se Oblastní charita Kutná Hora potýkala s nevyhovujícími prostory pro poskytování služeb pro seniory. Před dvěma lety se naskytla příležitost odkoupit opuštěný památkový objekt č. p. 289 v ulici Jiřího z Poděbrad. Jednalo se o starou školní budovu, která byla součástí Voršilského kláštera a v letech 1991 až 2008 v ní působilo církevní gymnázium založené královehradeckým biskupem Karlem Otčenáškem.

Kutnohorská Charita vypracovala na koupi a rekonstrukci objektu projekt s žádostí o dotaci a uspěla v rámci Integrovaného regionálního operačního programu, který spravuje Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Projekt s názvem Plujeme do Přístavu má za cíl zvýšit kvalitu a dostupnost sociální rehabilitace, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením a rozšířit nabídku sociálně terapeutické dílny. Byly zrekonstruovány i nevyužívané prostory podkroví na administrativní zázemí pro sociální služby.

Uživatelům našich služeb se snažíme vytvářet takové podmínky pro aktivní prožívání volného času, abychom tak podpořili jejich co nejdelší setrvání v přirozeném prostředí a zmírnili tím negativní dopady nemoci a stáří na kvalitu jejich života.

Aktivizační programy navštěvují lidé, kteří nechtějí sedět doma, ale naopak aktivně žít. Pravidelně se setkáváme, cvičíme, vaříme, pečeme, jezdíme na výlety, vzděláváme se nebo tvoříme krásné předměty v terapeutické dílně. Spolu s našimi klienty se těšíme do krásně zrekonstruovaných prostor nového Centra Přístav.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Nejstarší foto budovy, cca 1880; zdroj: České muzeum stříbra v Kutné Hoře č. f. 104/86

Historický snímek Kláštera Voršilek – Ústav pro vzdělávání učitelek; zdroj: projekt Zmizelá Kutná Hora

Historie budovy je spjata s dějinami kutnohorského konventu řádu sv. Voršily, která se začíná psát začátkem 18. století. Školní budova byla původně barokní jednopatrový objekt. Z kapacitních důvodů se postupně rozrůstala o další dvě patra. Budova sloužila jako cvičná obecná škola, kde získávaly praxi žákyně učitelského ústavu.

Později za první republiky se začaly rozvíjet i sociální služby a spolupráce s Československým červeným křížem. S nacistickou okupací se existence učitelského ústavu uzavírá. Po válce se sice život vrátil do normálních kolejí, ale rok 1948 se stal Voršilskému klášteru osudným a škola byla uzavřena. Čtyři desetiletí sedal na památku voršilské školy prach.

Až na začátku devadesátých let dvacátého století získává řád sv. Voršily budovy kláštera a s ním i bývalou cvičnou školu v restitucích zpět do svého vlastnictví.

Přístup plný lásky, úcty, porozumění a pozornosti ke každému člověku zvláště je v řádu sv. Voršily pokládán již od dob jeho zakladatelky za nejdůležitější pedagogickou zásadu. Křesťanské hodnoty spolu s pomocí lidem v nouzi, uznáním jedinečnosti a důstojnosti každého člověka jsou hlavním posláním kutnohorské Charity. Centrum Přístav Oblastní charity Kutná Hora ve zrekonstruované školní budově tím navazuje, rozšiřuje a obohacuje třísetletou tradici voršilského školství o nový rozměr poskytování sociálních služeb.

Zdroj: Projekt Plujeme do Přístavu, Zmizelá Kutná Hora, Kutnohorský poutník, Obrazy z dějin – Marie Macková, článek KH deník – Robert Otruba

Nové centrum sociálních služeb Přístav v Kutné Hoře; zdroj: Oblastní charita Kutná Hora

**Oblastní charita
Kutná Hora**
Havířská 403
284 01 Kutná Hora
IČ: 49543547

charita@kh.hk.caritas.cz
www.kh.charita.cz

Prázdniny „on“ nebo „offline“...

Po perné zimě a jaru, se snad všichni těšíme na léto, které budiž pochváleno...

Slunce, devětsil a meruňky

Nevím, jak vy, ale pro mne je prázdninový čas spojen s vlhkým letním večerem, kdy už je sice pozdě, ale sluníčko ne a ne zajít nebo ranní opar v lese, kterým se tisíce paprsky snaží proniknout sluneční zář, zpěv ptáků, chuť jahod ze zahrady nebo meruňk ze stromu, zvláště nahořklá vůně devětsilu, mísící se s nenapodobitelným čerstvým vzduchem od jezera, které láká k vykoupaní... Patří k tomu ruch vlakových nádraží při výletech a hledání místa pro nocleh pod stromem někde na Šumavě, putování o samotě, jako i programy s rodinami, které jsou pro mne obrovským povzbuzením, jako i utvrzením v celibátu ☺... prostě pro mne je léto symbolem svobody a odpočinku i pohybu.

Jistěže je hodně lidí, co musejí v rozpáleném městě do práce, nebo zemědělci na pole a tu romantiku tolik neprožívají. Ale přece jen, snad každý si najdeme v létě den, hodinu, chvíli, ve kterém prožíváme radost a pokoj.

Chytrá nebo hloupá?

Začal jsem takto romanticky proto, že jsem si všiml jednoho nešvaru. A možná je to mým stářím, že mne dost popuzuje a občas i děsí. Snaha být neustále ve spojení skrze všechna „chytrá“ média.

Ve spojení – myslím tedy online a chytrá jsem napsal schválně v uvozovkách, protože virtuální svět nás může sice úžasně obohatit, ale zároveň velmi ochudit. Obohatit v tom, jak rychle a dokonale mohou zjistit jakékoliv informace od toho, co říkají světové kapacity o vzniku vesmíru, až po to, jak uvařit pořádnou polévku z čočky /zatím jsem využil to druhé/. Je také fakt, jak nám pomohl i duchovně při koronavirové krizi.

A ochudit se můžeme tehdy, když počítač a chytrý mobil /už bez ironie/ se ze skvělého pomocníka stanou pány, ba přímo tyrany. Paradoxně nám sice dá stovky „přátel“ /už opět ironie/, ale ochudí nás o zážitky se skutečnými přáteli ve skutečném světě. Jak jsem slyšel jednoho špičkového neurologa, je tu nebezpečí zpovrchnění, ztráty soucitění a taky schopnosti se něco naučit – pamatovat si... Lépe se totiž zapamatuje to, co je napsáno ručně na papír.

Když to nejde a když to jde

Ano, máte pravdu, je v tom i kus závidi, když vidím, jak mladí s tím vším umějí zacházet a jsou zde jako ryba ve vodě a já si při práci na notebooku občas připadám jako naprostý hlupák. Ale věřte mi, že je v tom i upřímné přesvědčení, že stojí za to se pokusit být svobodnými. V tomto případě myslím, že léto je ideální doba, abychom opustili virtuální svět a začali více vnímat ten skutečný...

Není to jednoduché. Pro zajímavost uvádím část rozhovoru s jedním řidičem, který proběhl někdy před několika měsíci: Jeden rok tento ženatý táta dvou dětí zorganizoval pro rodinu dovolenou u vody.

Druhý den jeli domů, protože ve stanu je to nepohodlné a tak další rok koupil karavan, vrátili se také velmi rychle. Koupání, zoo, hrad, příroda? Nezájem... V kempu totiž nebyla wifi. A kdo byl z toho nejvíce otrávený? Nejen děti, ale hlavně manželka...

Na straně druhé vím, že pořád ještě existují tábory pro děti i pro mládež, kde je mobil zakázán, podmínky jsou tvrdé, řád náročný, program vyplňuje celý den a světe, div se – o tyto tábory je obrovský zájem a účastníci jsou nadšení...

Jedna výjimka

Ne, nejde mi o to, abychom zavrhlí všechna média. Bez nich to opravdu nejde... jen nezapomeňme na skutečný svět... Je krásný a stojí za to ho pořádně projít, poznat, prožít...

A ohledně toho spojení – je jedna výjimka, ve které bychom mohli a měli být stále online – je to kontakt se Stvořitelem. Ten nám svobodu nebere, ale dává...

Ke krásným prázdninám všem ze srdce žehná

Varhany v naší diecézi (7)

Kostel sv. Prokopa ve Vamberku

O tradici králické varhanářské školy jsme vám vyprávěli v minulém čísle časopisu Adalbert, kdy jsme navštívili kostel svatého Michaela archanděla, ale také Městské muzeum v Králíkách. Dnes na slavnou kapitolu tohoto varhanářství navážeme. S profesorem Václavem Uhlířem se vypravíme do kostela svatého Prokopa ve Vamberku a do děkanského kostela svatého Václava v Dobrušce.

77 Schodištěm pro opravdu štíhlé varhaníky jsme vystoupali na kůr kostela sv. Prokopa ve Vamberku. Kostel byl postaven v letech 1712 až 1713 pány z Kolowrat na místě původního kostela ze 14. století. Současnou podobu získal rekonstrukcí po požáru roku 1898 a zdejší varhany, to je opravdová chloubka.

Zdejší varhany jsou obdivuhodné nejen po výtvarné stránce, ale za pozornost stojí i konstrukční řešení a dispozice. Písemná zpráva, která by dokládala autorství a rok postavení, se dosud nenašla. Ale podle několika indicií lze usuzovat, že je postavil Kašpar Welzel starší z Králik kolem roku 1750. Dokládá to mimo jiné typicky „králické“ rozmístění varhanních skříní, kdy hlavní skříně vykrývají rohy kůru a pozitiv

je vestavěn do zábradlí kůru. O tom jsme již hovořili v souvislosti s nástrojem v Králíkách. Varhanářský rod Welzelů působil v Králíkách přes 160 let, paralelně s několika dalšími varhanáři, a synovec Kašpara Welzela – Ignác Welzel – působení tohoto rodu a prakticky i celé králické dílny po roce 1850 uzavírá.

77 Mimochodem, ze západního okna tady na kůru kostela sv. Prokopa ve Vamberku je krásný výhled do kraje. To, že ho králiční varhanáři nechávali volné, nezastavěné, bylo kvůli světlu na kůru?

Určitě to byl jeden z důvodů. Když se totiž okno za varhanami zakryje, je na kůru poměrně tma a není dobře vidět na noty. Rozmístění velkých varhan do tří částí mělo ale ještě další důvod. Získal se tím optimální prostor pro sbor a menší orchestr. A jelikož je hrací stůl umístěn uprostřed kůru, má varhaník o celkovém dění na kůru velmi dobrý přehled a může zpěváky i muzikanty dirigovat, jak říkáme, „od varhan“. V době baroka se totiž ještě nepočítalo s dirigentem a vše musel zastat varhaník, který skladbu nastudoval, při provedení doprovázel hrou na

varhany a zároveň celý ansámbl řídil. Někdy musel ještě k tomu zpívat.

Nevýhodou tohoto rozmístění nástroje je komplikovaná traktura (propojení kláves se vzdušnicí). Délka traktury a řada spojů nezaručuje tak precizní a lehký chod, jako je tomu u nástrojů s jednou varhanní skříní a vestavěným hracím stolem.

77 Přestože se králické varhany podobají po výtvarné stránce, našli bychom u zdejšího nástroje přece jen nějakou zvláštnost?

Na první pohled se zdá, že tento nástroj nijak nevybočuje z běžné produkce králické dílny. Ale při jeho generální opravě jsme odhalili jednu zvláštnost, kterou jsem dosud u jiných varhan nezaznamenal. Jedná se o neobvyklou konstrukci vzdušnice hlavního stroje, která má půdorys lichoběžníku. Po řemeslné stránce to musel být v té době nelehký úkol. Tímto rafinovaným řešením se varhanáři podařilo disponovat na hlavní manuál neuvěřitelný počet 14 rejstříků, a to do velmi stísněného prostoru. Varhaník tak má na tomto manuálu k dispozici mimo jiné šest osmistopých rejstříků, tři čtyřstopé řady

Varhany ve Vamberku – celkový pohled

Varhany ve Vamberku – hrací stůl

(Knižní tipy

Nakladatelství Doron

Uhřetice 76, 683 33 Nesovice
Tel.: 517 367 656, doron@doron.cz
www.doron.cz

Vojtěch Kodet

Nedělní promluvy – cyklus A

Autor předkládá krátká zamyšlení nad úryvky evangelia, které se předčítají při nedělních bohoslužbách. Užitek z nich mohou mít nejen kazatelé, ale i každý, kdo se chce nad texty v modlitbě zamyslet, dříve než se nedělní liturgie zúčastní. Jsme pozváni Ježíšovo slovo poznávat, přebývat v něm, mít k němu důvěrný vztah. *160 stran, měkká vazba, cena 229 Kč*

Tomáš Lachman

Kolem Česka za 66 dní

Putování, při němž si člověk dopřeje luxus „mít čas“, všechno vnímat a tiše přemýšlet, je obrovskou šancí nově se setkat sám se sebou a podívat se z jiného úhlu na život svůj i druhých, na svět kolem sebe. Člověk získá vnitřní pokoj a nadhled, který nám mnohdy v české kotlině tolik chybí. *200 stran, měkká vazba, cena 249 Kč*

a jsou zde dokonce i dvě třístopé kvinty. Takovou dispozici nenajdeme u žádného dochovaného králického nástroje.

77 Když hovoříme o tradici králické varhanářské školy, pane profesore, do jaké míry na ten nástroj měla vliv zakázka objednatele a do jaké míry tvůrčí invence stavitele?

V době baroka měli varhanáři mnohem větší tvůrčí svobodu. Ostatně již samotná smlouva většinou obsahovala jen pár řádků, kde byla uvedena dispozice, materiál, ze kterého budou píšťaly zhotoveny, počet měchů a samozřejmě cena. Občas zde nalezneme z dnešního pohledu i poněkud úsměvné body. V jedné smlouvě jsem dokonce četl zápis, že varhanář dostane tolik piva, kolik během stavby vypije. Umím si představit, jak by to dnes dopadlo. Když porovnám staré smlouvy s dnešními, které na desítkách stran řeší nesmyslné podrobnosti, musím se tomu tak trochu smát.

Kolowratové, kteří kostel stavěli, byli známí jako filantropové a milovníci umění. Na výzdobě a zařízení kostela rozhodně nešetřili. Jistě měli také reference o varhanářích. A jelikož měla v té době králická dílna velmi dobrou pověst, investor se mohl spolehnout, že bude postaven kvalitní nástroj. Varhanář měl pak samozřejmě daleko větší volnost, nemusel se dohadovat se žádnou komisí, organologem, natož s pracovníky památkové péče.

77 Ve Vamberku se narodil významný český skladatel Jan Václav Hugo Voříšek. Zřejmě musel hrát i na tyto varhany.

J. V. H. Voříšek byl synem zdejšího varhaníka a brzy si kromě jiných nástrojů osvojil i hru na varhany. Údajně již jako sedmiletý chlapec tento nástroj mistrně ovládal. Tradiuje se, že mu otec k lepšímu a pohodlnějšímu ovládnutí pedálu zhotovil takové nástavce na nohy – jakési chůdičky, aby mohl v sedě koncertovat, či doprovázet slavnostní mše. Mladý Voříšek však brzy odjel na studie do Vídně, kde se stal uznávaným skladatelem. Ačkoliv tam působil jako varhaník u císařského dvora, varhaní tvorbě se ve svých kompozicích nevěnoval. Varhany se uplatňují pouze v jeho

duchovních skladbách, zejména v jeho krásné Mši B dur. Do Vamberka se Voříšek pravděpodobně už nevrátil. Zemřel na tuberkulózu ve věku 34 let.

77 Jak se varhany od doby Voříška změnily?

Nástroj se v minulosti nevyhnul několika dispozičním zásahům, ale podstata nástroje zůstala zachována. Koncem 80. let 20. století byl nástroj již silně napaden červotočem a jeho stav byl havarijní. Proto byla v roce 1993 zahájena jeho celková obnova, kterou dokončil v roce 1995 Ivan Červenka z Jakubovic. Od té doby nástroj slouží spolehlivě, bez větších závad. Sluší se připomenout, že o záchranu varhan se zasloužil tehdejší starosta Vamberka Lubor Bořek, který byl nejen velkým milovníkem a znalcem varhanní hudby, ale i vzácným člověkem. Skoro by se dalo říct, že šel ve stopách rodu Kolowratů. Například v rámci hudebního festivalu „Voříškův Vamberk“ založil varhanní soutěž pro mladé varhaníky ve hře na historický nástroj. Technický stav i nevedení zvukovou podobu nástroje tak měli možnost prověřit desítky mladých varhaníků i jejich pedagogů. Jelikož jsem panu Bořkovi s organizací soutěže i s opravou varhan pomáhal, prožil jsem zde mnoho krásných chvil, a to nejen u varhan.

77 Jistě tedy máte také nějakou příhodu, spojenou s tímto nástrojem.

Měl bych opět jednu historku z natáčení. Pro Český rozhlas jsem pořizoval nahrávku těchto varhan, a jelikož tehdy ještě nebyl dokončen obchvat města, byl i v noci kolem kostela velký provoz a nedalo se seriózně natáčet. Pan starosta Lubor Bořek však často aplikoval takové hezké pořekadlo: „Všechno jde, když se chce“. Zkrátka zavolal na městskou policii a o půlnoci nechal zastavit veškerou dopravu od Hradce Králové, Žamberka a Ústí nad Orlicí. Pod tíhou představy, jaké fronty budou kvůli mně stát, jsem nahrávku pořídil v rekordním čase.

Eva Zálešáková)

(pokračování v příštím čísle)

Poutní cesty s Diecézním centrem pro seniory

Centrum pro seniory Královéhradecké diecéze každoročně nabízí oblíbené poutní zájezdy určené především seniorům – s přihlédnutím k jejich fyzickým, zdravotním i finančním možnostem. Každý poutní zájezd má zajištěný špičkový duchovní doprovod – kněžský, někdy dokonce i biskupský, takže poutníci mají denně mši svatou, možnost přijetí svátostí a fundované duchovní slovo zaměřené na aktuální problémy i na navštívená poutní místa a k tomu perfektní historicko-duchovní i příslušný místopisný výklad.

Z osvědčených nejoblíbenějších duchovních průvodců jmenujme například královéhradeckého sídelního biskupa Jana Vokála, pomocného biskupa Josefa Kajneka, Jána Majerníka, Františka Líznu. Účastníci poutí oceňují jejich obdivuhodný duchovní potenciál, přátelský přístup k účastníkům zájezdu, znalosti historie i místopisu navštívených míst, v neposlední řadě i jejich jazykové znalosti, schopnost zaujmout a smysl pro humor.

Mezi nezapomenutelné zájezdy patří ty do Říma a Vatikánu, do poutních míst Fatima, Lourdy, La Saletta, Cluny, Arsou a Taizé, na poutní místa Slovenska, ostrovy Malta a Madeira se zaměřením na jejich křesťanské kořeny a na světce, kteří tam pobývali, na poutní zájezdy po stopách sv. Pavla, loňskou jubilejní svatoa-nežskou pouť a řadu dalších.

Poutníci oceňují především přátelskou atmosféru i nenásilné duchovní zaměření poutí, denní možnost přijetí eucharistie, společné modlitby, příjemné, přátelské a odborné i duchovně fundované průvodce, možnost opětovného setkání se starými známými z předešlých cest, ubytování i stravování na velmi slušné úrovni, minimum nočních přesunů, bezchybnou organizaci, možnost uzavření nových přátelství s lidmi, s nimiž by se jinak nesetkali a mnoho dalších aspektů.

Pokud vím, nikdy se nestalo, že by někdo litoval, že se zájezdu zúčastnil.

V letošní nabídce podzimních zájezdů zaujme především poutní cesta do bezpečného Slovinska duchovně doprovázená biskupem Josefem Kajnekem ve dnech 17.–24. září s návštěvou Julských Alp, alpských jezer, poutních míst a rekreačním pobytem u moře.

Kromě toho je připraven velký okruh Řeckem po stopách apoštola Pavla s biskupem Janem Vokálem 11.–19. října nebo duchovně-poznávací zájezd do Vysokých Tater v září.

Diecézní centrum pro seniory uskutečnilo řadu záslužných akcí nejen pro „dříve narozené“; během současné koronavirové krize organizovalo styk s osamělými seniory, na webu Simeon.cz publikovalo „Slova pro potěchu duše“ a po mnoho let ve spolupráci s křesťanskými cestovními kancelářemi Avetour a Awertravel realizovalo celou řadu zdařilých poutních zájezdů. Křesťanští poutníci doufají, že i v budoucnu budou mít možnost účasti na mnohých dalších poutních akcích.

Karel Voplakal

(Pozvánka

Diecézní centrum pro seniory

■ 22.–29. 8. 2020 Pobyt pro prarodiče s vnoučaty a třígenerační pobyt, Janské Lázně

Prázdninový pobyt pro prarodiče s vnoučaty a třígenerační pobyt (pro prarodiče, rodiče a děti) s bohatým programem, který proběhne v Marianu v Janských Lázních.

■ 30. 8.–4. 9. 2020 Poutně-poznávací a odpočinkový zájezd do Vysokých Tater s návštěvou poutního místa Litmanová

Oblíbený pobyt s výlety v Tatranské Lomnici s návštěvou mariánského poutního místa Litmanová.

■ 7.–10. 9. 2020 Manželské setkání seniorů

Setkání pro manžele v seniorském věku, jehož cílem je prohloubení manželského soužití a posílení víry. Akce se uskuteční v Marianu v Janských Lázních.

■ 1. 10. 2020 XV. diecézní setkání seniorů s biskupem Mons. Janem Vokálem

Hlavní akce pro seniory v královéhradecké diecézi, která se opět uskuteční v Hradci Králové na Světový den seniorů. Program bude zveřejněn v zářijovém čísle Adalberta.

■ 11.–19. 10. Poutně-poznávací a odpočinkový zájezd do Řecka

Mimořádný velký okruh Řeckem po stopách apoštola Pavla s pobytem na ostrově Thassos v doprovodu královéhradeckého biskupa Mons. Jana Vokála.

Kontakt:

Diecézní centrum pro seniory

Velké náměstí 32

500 03 Hradec Králové

Tel.: 495 063 661,

737 215 328, 734 435 360

e-mail: dcs@bihk.cz

www.dcsbk.cz, www.simeon.cz

(Pozvánka

**Červená středa 2020
setkání (nejen)
organizátorů**

3. září 2020

Zveme všechny, kteří ve svých farnostech či obcích uvažují o organizování aktivit k letošní Červené středě, na setkání ve čtvrtek 3. září 2020 od 16 hodin do kostela sv. Vojtěcha v Praze 6-Dejvicích (Kolejní 4).

Program

Na programu bude přednáška k tématu pronásledování pro víru, sdílení zkušeností z organizování aktivit Červené středy v minulých letech, technické rady a ukázky nasvětlování objektů červeným světlem.

Přihlášky

Přihlašujte se prosím **do 25. srpna** na www.cervenastreda.cz.

Třetí ročník této veřejné připomínky lidí pronásledovaných pro víru se uskuteční **ve středu 25. listopadu 2020**. Všechny farnosti a společenství jsou opět zvány se zapojit vlastní aktivitou.

Symbolem akce je červené světlo připomínající krev trpících – je možné např. uspořádat společnou modlitbu, liturgii za pronásledované, průvod s červenými svíčkami nebo nasvítit kostel nebo jiný objekt červeným světlem – dle možností a kapacit.

Podněty pro organizaci naleznete na výše uvedeném webu. Iniciativa je organizována společně s Eumenickou radou církví a Federací židovských obcí v ČR.

Irena Karlová)
Česká biskupská konference
karlova@cirkev.cz

Na baroko do Litomyšle již popáté

Pod záštitou všech českých a moravských biskupů se ve dnech 12. – 16. srpna koná pátý ročník Litomyšlských dní barokní tradice. Festival, který zprostředkovává současnému člověku bohaté kulturní i duchovní dědictví barokní doby, pořádá Římskokatolická farnost – proboštství Litomyšl. V letošním roce slavnost přinese opět bohatý program, na kterém nebude chybět novodobá premiéra barokních skladeb, divadelní představení, odborná přednáška ani hudebně-literární večer. Vše za dobrovolné vstupné.

Stalo se dobrým zvykem, že na festivalu bývá uvedeno některé znovu objevené dílo barokní hudby v novodobé premiéře, které tak spatří světlo světa často po několika staletích. V letošním roce to bude skladba Missa Canonica českého barokního skladatele Jiřího Melcelia, kterou soubor La Bilancetta zahájí festivalový program. Tento koncert bude živě přenášen TV Noe.

Novinkou v programu je hudebně-literární pásmo v sobotu 15. srpna, na Slavnost Nanebevzetí Panny Marie. Tento tematický Mariánský večer, pořádaný

k uctění Rodičky Boží, je poskládán ze skladeb českých i světových barokních komponistů a úryvků z děl předních českých literátů období baroka. Vše spojuje mariánský námět. Ve spolupráci s Městskou galerií Litomyšl je připraven v piaristickém kostele Nalezení sv. Kříže také rozhovor s architektem Markem Janem Štěpánem, podle jehož návrhu byl chrám před několika lety rekonstruován a opět uveden v náboženský i kulturní život. Nejvýznamnějšímu litomyšlskému děkanovi, baroknímu vlastenci a slavnému literátovi, Tomáši Pešinovi z Čechorodu, bude věnována přednáška na půdě litomyšlského proboštství, kterou prosloví literární historik doc. Miloš Sládek.

V rajském dvoře piaristické koleje bude uvedena lidová barokní divadelní hra o sv. Janu Nepomuckém, a to v nastudování posluchačů Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy. Stejně jako v minulých letech, je i tento rok připravena celofestivalová interaktivní soutěž pro nejmenší návštěvníky festivalu, tentokrát na téma dvou barokních velikánů spojených s Litomyšlí – Tomáše Pešiny z Čechorodu a Giovannioho Battisty Alliprandiho.

Celý festival uzavře v neděli 16. srpna slavnostní mše svatá v barokní perle Litomyšle, chrámu Nalezení sv. Kříže. Bohoslužbu, kterou bude celebrovat chrudimský arciděkan R.D. Jiří Heblt, doprovodí skladba Missa Ego flos campi španělsko-mexického barokního skladatele Juana Gutiérreza de Padilla. Mše bude obětována za autora piaristického kostela, barokního architekta Giovannioho Battistu Alliprandiho, jehož 300. výročí úmrtí v Litomyšli si letos připomínáme.

Těšíme se v srpnu na shledání v Litomyšli. Více informací a kompletní program festivalu na www.baroknilitomysl.cz.

Vítek Večeře)

Koronavirus v misijních zemích

Koronavirus zasáhl téměř celý svět a nevynechal ani naše misijní země. Obyvatelé těchto chudých států strádají koronavirem jinak, avšak ne méně, než my. P. Milan Jura, misionář aktuálně působící na misiích v Kamerunu, říká: „Lidé jsou zde zvyklí, že ať už je tady malárie nebo je tady cholera nebo tyfus, tak na něco se umřít musí, takže až takový strach z toho, že je zde nějaký nový virus, nebyl vždy cítit.“

Mnohem větší problém, než nemoc samotná, je ekonomický dopad této pandemie. Salesiánka Michaela „Miki“ Kubičková, která je v současné době na misiích v Albánii, dodává, že navzdory předpokladům to nejsou ti nejchudší lidé, na které ekonomicky dopadají důsledky pandemie. „Ti nejchudší jsou v horách, mají nějaká ta políčka, nějaký ten dobytek a jim se tou pandemií život nezměnil. Největší problém mají ti, co sešli z hor do města a snaží se přivydělat si tím, že něco prodají nebo dělají nádeničinu, což je v době pandemie zakázané.“

Mnozí se tedy ocitli v situaci, kdy ze dne na den přišli o práci, o jediný příjem a jsou tedy závislí jen na pomoci od církve a od jiných dárců.

Církev se v těchto zemích snaží pomáhat duchovně i ekonomicky. Duchovní pomoc byla a někde ještě stále je velmi omezená kvůli zákazu vycházení a shromažďování. Kněží na misiích jsou ale vynalézaví a například v Mexiku obcházeli P. Jiří Brabec v době největší krize vesnice s monstrancí s živým Kristem a žehnal tamním obyvatelům. Podle jeho slov to bylo velmi oživující gesto pro víru vesničanů. Kde to bylo možné, tam se duchovní snažili předávat povzbudivé zprávy svým věřícím skrze média, nebo alespoň v tichosti a samotě slavili eucharistii a byli tak duchovně spojeni se svými farníky. Co se týče ekonomické pomoci,

tak v mnoha našich misijních zemích jsou to právě farnosti či biskupství, které dodávají svým farníkům také materiální pomoc. Nicméně v těchto zemích je církev nyní čím dál více závislá na podpoře zahraničních dárců. O zkušenost z koronavirem zasažené země se podělil P. Paulus z Pákistánu:

Přátelé,

zasíláme pozdravy z Pákistánu. Doufáme, že vy i vaše rodiny jste v pořádku a zdraví uprostřed Covidu-19. Pamatujte, že se za vás stále modlíme. My obláci zde v Pákistánu jsme prozatím v pořádku, nicméně situace v Pákistánu se vyvíjí od špatné k horší. Přikládám na konci dopisu aktuální statistiky.

Pákistán má 220 milionů obyvatel, z toho křesťanů jsou 4 miliony. Křesťané jsou většinou nejchudší obyvatelé nebo se dokonce nachází pod hranicí chudoby. Většina z našich lidí pracuje za mzdu na jeden den. V okamžiku, kdy je země uzavřená a platí lock down a lidé nesmí vycházet to znamená, že nemají práci. Jsou uvězněni doma.

Vláda naší země není schopná vycházet vstříc potřebám všech obyvatel, pokud se navíc jedná o křesťany, platí tu velké znevýhodňování. Je tu silná diskriminace. Chudí lidé nemají úspory, což v tuto chvíli znamená, že nemají ani peníze na jídlo. Jsou nyní zcela závislí na pomoci církve.

V předchozích dnech už jsem žádal naše přátele v Evropě o pomoc. Za zaslaný dar jsme mohli nakoupit základní jídlo jako je rýže pro naše nejchudší. To ale zdaleka nestačí. Jsou tu stovky tisíc lidí, kteří hladovějí a obracují se k nám o pomoc. My sami vydáváme z našich zásob, ale to je jen zrnko v oceánu.

Obracím se na vás, zda by bylo možné nám zde v první linii pomoci. Potřebujeme zajistit to nejnnutnější, tedy jídlo pro chudé alespoň v našich farnostech.

Doufáme ve vaši pomoc a předem děkujeme za váš zájem a lásku k lidem v Pákistánu.

Zůstáváme v modlitbě

P. Khan Paulus, OMI

Finanční pomoc pro misijní země zasažené koronavirem prosím posílejte na fond solidarity „Korona“. Číslo účtu: 72540444/2700, variabilní symbol: 19, poznámka: KORONA.

Podle Missio magazínů z května a června 2020 vypracovala

Ludmila Terezie Cinerová)
Diecézní ředitelka PMD

Národní kancelář Papežských misijních děl

Na Kropáčce 30/1, 500 03 Hradec Králové
tel. 604 838 882, číslo účtu: 72540444/2700
e-mail: pmd@missio.cz, FB: PapezskaMisijniDila
www.missio.cz

Misijní fond solidarity KORONA

Misijní země se stejně jako my
potýkají s pandemií koronaviru.
Životní podmínky jim neumožňují
vytvářet si dostatečné zásoby
jídla ani dodržovat základní
nezbytná hygienická opatření.
Velmi nízká je také úroveň
a dostupnost lékařské péče.
Koronavirová pandemie
pro ně proto představuje
mnohonásobně větší problém.
Papežská misijní díla, misionáři
a naši projektoví partneři stojí
při lidech v různých těžkostech
neustále. Chceme podpořit tyto
chudé země z Misijního fondu
solidarity KORONA.

AFRIKA / ASIE / JIŽNÍ AMERIKA

Děkujeme za vaši pomoc.

online platba

Misijní fond solidarity KORONA

č. ú.: 72540444/2700, variabilní s.: 19
poznámka: KORONA

Důležitý je respekt

Po dvou měsících se začaly vracet do normálního provozu i ty charitní služby, které byly z důvodu opatření proti šíření koronaviru nejvíce omezeny. První den s klienty prožily 25. května také Andrea a Mirka, pracovnice Sociálně terapeutických dílen Miriam v Králíkách. V pondělí přišly do zařízení pro zdravotně handicapované dvě klientky. Obě se moc těšily: „*Už jsem se doma nudila, tak se těším, že se tady zase něco nového naučím, že budu šít na šicím stroji a brousit dřevo,*“ řekla mi jedna z nich.

Vedoucí dílen Miroslava Kopecká zavzpomínala na začátky mimořádných opatření: „*Měli jsme zavřeno od 18. března. Se všemi klienty jsem byla po celou dobu v telefonickém kontaktu. Ptala jsem se rodičů i jich samotných, jak se mají, a zda něco nepotřebují.*“ Po rozvolnění vedoucí odhadovala, že služba bude plně zprovozněna do dvou týdnů. Někteří klienti už se těšili, jiní se zatím báli a váhali. „*Jsem ráda, že nepřišlo všech osm klientů najednou. Každý má jiné strachy a potřeby, a je důležité nastavit zdejší prostředí tak, aby se tady každý cítil bezpečně. Máme nějaká opatření, musíme se vzájemně respektovat, to je nejdůležitější,*“ uvažovala Mirka Kopecká.

Klienti tedy začali znovu pracovat a žít v komunitě dílen Miriam. Zaměstnanci začali také pracovat: Andrea má za ty dva měsíce v hlavě spoustu nových tvůrčích plánů pro své svěřence. Vedoucí Mirka bude díky nucené přestávce přepracovávat individuální plány klientů. Obě pracovnice se do zaměstnání vrátily od školou povinných dětí, Mirka dokonce od tří: „*Pomáhala jsem doma dětem s vyučováním, do toho domácnost, částečně jsem chodila sem do dílen, a také jsem předělala všechny metodiky, protože na to není v běžném provozu čas.*“

Loučím se s krásným prostředím dílen Miriam a s klientkami, které v dřevařské dílně zaujatě pracují na papírových visačkách, které budou připevňovat na hotové výrobky. Když autem projíždím vedle budovy, s hadrou v ruce mi z okna mávají Andrea s Mirkou. Jasný pohled je základ všeho. Takže v Králíkách se v pondělí nejdřív ze všeho – myla okna...

Více informací o službě naleznete na www.uo.charita.cz.

Iva Marková)

☛ V červnu se po rozvolnění znovu otevřely pro klienty také Sociálně terapeutické dílny Miriam v Králíkách

☛ Klienti se do dílen už těšili a hned první den se s paní Andreou pustili do práce; obě foto archiv Oblastní charity Ústí nad Orlicí

Slavnostní otevření nového centra denních a terénních služeb sv. P. Pia pro seniory a zdravotně postižené v Červeném Kostelci

(AKTUALITY)

Biskup požehnal nové centrum denních a terénních služeb v Červeném Kostelci

Červený Kostelec: Oblastní charita ve čtvrtek 11. června slavnostně otevřela první část nového centra denních a terénních služeb sv. P. Pia v Červeném Kostelci. Dokončení citlivé rekonstrukce prvorepublikové vily a plánované stavební úpravy přílehlé budovy sochařských ateliérů mají za cíl vytvořit plnohodnotné zázemí pro komplexní služby zdravotní a sociální péče.

Po více než roce stavebních úprav se tak ve vile významného sochaře Břetislava Kafky podařilo otevřít novou sociální službu denního stacionáře, která je určena seniorům a lidem se zdravotním postižením z oblasti ORP Náchod. V budově mají nově zázemí i charitní pečovatelská služba a služba tísňové péče.

Slavnostního otevření objektu zrekonstruované vily, kterému předcházela mše svatá celebrowaná diecézním biskupem Janem Vokálem v kostele sv. Jakuba Většího, se zúčastnili zástupci Královéhradeckého kraje, vedení města Červený Kostelec, Diecézní charity Hradec Králové, Biskupství královéhradeckého a firem, jež se na záměru podílely. Projekt byl podpořen Evropskou unií v rámci Integrovaného regionálního operačního programu. Samotný provoz denního stacionáře bude spuštěn v září.

Symbolickým poklepáním a požehnáním základního kamene byl současně zahájen další projekt, kterým je vybudování druhé části centra. Další etapa zahrnuje rekonstrukci bývalých ateliérů, kde bude vytvořeno zázemí pro Mobilní hospic Anežky České, stacionář léčby bolesti, ambulanci paliativní péče a další služby. Stavební práce byly zahájeny v polovině června. Projekt je podpořen Královéhradeckým krajem. Slavnostní program završil koncert souboru Schola Gregoriana Pragensis. Více na www.ochck.cz.

Jan Kordina)

Nové centrum v Červeném Kostelci má své zázemí v citlivě rekonstruované bývalé prvorepublikové vile sochaře Břetislava Kafky; obě foto: archiv Oblastní charity Červený Kostelec

Sedmý ročník Běhu pro hospic

Červený Kostelec: Přes určitou nejistotu, kterou vyvolalo vyhlášení nouzového stavu, pořádá Oblastní charita Červený Kostelec i v letošním roce další ročník benefičního Běhu pro hospic. Účastníci všech věkových kategorií se budou moci zúčastnit akce s příjemnou sportovní atmosférou a zároveň svým výkonem podpořit záměr Oblastní charity Červený Kostelec – vybudování Centra denních a terénních služeb sv. P. Pia, díky kterému získá nové zázemí Mobilní hospic Anežky České, Ambulance paliativní péče a další služby. Sedmý ročník Běhu pro hospic proběhne v sobotu 19. září 2020. Registrace je spuštěna, jestliže máte rádi pohyb pro dobrou věc, neváhejte a přijďte si zaběhat! Více na www.behproshopic.cz.

Jan Kordina)

Workshop finanční gramotnosti pro děti s ČSOB

Hradec Králové: Jak správně hospodařit, na co si dát pozor při nakupování a placení, to vše i další užitečné vědomosti do života se interaktivní a zábavnou formou učily mladí účastníci sobotního pilotního workshopu s ČSOB. Ten uspořádalo Dobrovolnické centrum Diecézní charity Hradec Králové 23. května v prostorách Integračního centra v rámci projektu Young Caritas. Nechyběly ani zajímavé kvízy a hry. V dnešní době je finanční a digitální gramotnost nezbytná výbava pro život i budoucí praxi, proto jsme se rozhodli pro spolupráci s ČSOB, která už má v této oblasti zkušenosti v rámci svého programu Finančního a digitálního vzdělávání ČSOB pro školy. Blížší info: ondrej.medas@hk.caritas.cz, tel. 737 419 253.

Projekt Young Caritas je spolufinancován Evropskou unií. Registrační číslo projektu:

CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_071/0013327

Jana Karasová)

Koncert pro všechny, kdo pomáhali v době koronakrize

Hradec Králové: První živý koncert po ukončení nouzového stavu, který 4. června v hradeckém Adalbertinu uspořádalo Integrační centrum pro cizince Diecézní charity Hradec Králové, byl věnován všem, kdo pomáhali v době koronakrize. V podání ukrajinského klavírního virtuosa Vladimíra Župana a zpěvačky Xenie Evsiny původem z Ruska zazněly slavné muzikálové a filmové melodie i známé skladby vážné hudby. Celý koncert se nesl v duchu díky za to, že se u nás v době krize projeví lepší stránky našich charakterů, že jsme si pomáhali a byli si blíží...

Vedoucí Integračního centra Ing. Jan Kočí na akci poděkoval také zástupcům vietnamské komunity, která v Hradci Králové od počátku koronakrize obětavě pomáhala. Její členové našli tisíce potřebných ochranných roušek a věnovali finanční dar v hodnotě 80 tisíc korun hradecké Fakultní nemocnici. Velký dík patří rovněž všem dárcům, kteří už dohromady přispěli částkou přes 700 tisíc korun na pomoc hladovějícím rodinám v Indii, jimž pomáhá Diecézní charita. Více na www.cizincihradec.cz.

Projekt Integrační centrum pro cizince AMIF/20/01 je financován Evropskou unií v rámci národního programu Azylového, migračního a integračního fondu a rozpočtu Ministerstva vnitra ČR.

Jana Karasová)

Pouť lidí dobré vůle na Chlumek v Luži

Pardubicko: Oblastní charita Pardubice, Farní charita Chrudim a Oblastní charita Nové Hradky u Skutče srdečně zvou na pěší a cyklistickou pouť v sobotu 26. září, kterou završí mše svatá v chrámu Panny Marie Pomocné na Chlumku v Luži. Pouť se uskuteční v rámci Dne Charity. Pro zájemce bude opět vypraven autobus z Pardubic a Chrudimi. Bližší informace naleznete na www.pardubice.charita.cz, www.chrudim.charita.cz nebo www.novehrady.charita.cz.

Jan Lohynský)

(Gratulujeme paní Bohuslavě Nunvářové k ocenění a děkujeme (na snímku vpravo); foto: archiv FN HK

(První živý koncert ukrajinského klavírního virtuosa Vladimíra Župana a zpěvačky Xenie Evsiny původem z Ruska byl poděkováním všem, kdo pomáhali v době koronakrize; foto Michal Adámek

Regionální Cenu Křesadla získala dobrovolnice Bohuslava Nunvářová

Hradec Králové: Máme velkou radost, že naše dlouholetá dobrovolnice paní Bohuslava Nunvářová získala ocenění Křesadlo za rok 2019 v bývalém Východočeském kraji a postupuje tak do celonárodního kola. Paní Bohuslava pomáhá pacientům v hradecké Fakultní nemocnici, která ji také na ocenění nominovala. Cenu převzala ve středu 10. června 2020 na slavnostním ceremoniálu v Hradci Králové za účasti hejtmana Královéhradeckého kraje pana Jiřího Štěpána a dalších osobností.

Paní Nunvářová se věnuje dobrovolnické činnosti už 11 let. Ačkoli by si mohla užívat zaslouženého důchodu, tak dělá pravidelně společnost onkologickým pacientům ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové. „Paní Bohuslava má nemalý dar přirozeně komunikovat s pacienty a ulehčovat jim tak nemocniční pobyt. Velmi si její pomoci vážíme a k ocenění moc gratulujeme“, říká Jana Šebová z Dobrovolnického centra Diecézní charity Hradec Králové, která je koordinátorkou programu Gabriel na pomoc seniorům a nemocným.

„Velmi si vážím této ceny a s pokorou jsem ji převzala. Na cenu jsem byla navržena nemocnicí a to mne zvláště těší. Můj první pocit byla radost, ale také závazek, že pokud to jen půjde, budu dál navštěvovat pacienty na onkologickém oddělení. V době karantény jsem na ně moc myslela, jak asi snášejí to odloučení od rodiny. Už se na ně těším, určitě si budeme mít po tak dlouhé době co povídat,“ říká dobrovolnice paní Bohuslava, čerstvá držitelka Ceny Křesadlo 2019 v Královéhradeckém kraji.

Více informací o dobrovolnictví a možnostech, jak můžete pomáhat, najdete také na www.hk.caritas.cz.

Jana Karasová)

(KALENDÁŘ AKCÍ**Výstavy adopce****Heřmanův Městec**

■ do 31. 8., Svět indických dětí,
v kostele sv. Bartoloměje

Žireč

■ červenec–srpen, Za naše
úspěchy vděčíme Vám II.,
v areálu Domova sv. Josefa

Výstavy fotografií a příběhů z Indie
už zase putují českými městy. Je-
jich aktuální přehled naleznete na
www.adopce.hk.caritas.cz.

•

Chlumek u Luže

■ v sobotu 26. září, Pouť lidí
dobré vůle za nemocné a trpící
v rámci Dne Charity

Oblastní charity Pardubice, Chru-
dim a Nové Hradky u Skutče srdečně
zvou na pěší a cyklistickou pouť na
Chlumek u Luže. Více na webových
stránkách www.chrudim.charita.cz,
www.novehrady.charita.cz nebo na
www.pardubice.cz.

Červený Kostelec

■ v sobotu 19. září, Běh pro hospic

Sejmý ročník benefičního běhu pro
všechny věkové kategorie pořádá
Oblastní charita Červený Koste-
lec. Registrace je spuštěna. Přijďte
si zaběhat a podpořit dobrou věc!
Více na www.behproshopic.cz.

Kuks

■ v neděli 6. září, Benefiční kon-
cert sopranistky Jany Veberové

pro Domov sv. Josefa v Žirči, v kos-
tele Nejsvětější trojice. Rezervace
vstupenek na e-mailové adrese: eva.cepickova@post.cz. Více na webu:
www.domovsvatehojosefa.cz.

▮ Distribuce potravinové pomoci indickým rodinám, které postihla koronakrize. Děkujeme všem, kdo přispěli do veřejné sbírky! Foto: Adopce na dálku Diecézní charity HK

Charita pokračuje v pomoci indickým rodinám

Mezi deset zemí, které nejvíce zasáhla pandemie nového koronaviru, patří také Indie. Počet nakažených aktuálně překročil 200 tisíc obyvatel a přes 100 milionů Indů přišlo kvůli koronakrizi o svoji obživu. Do pomoci potřebným v Indii se zapojili také dárci z České republiky. Diecézní charita Hradec Králové tak mohla podpořit hladovějící indické rodiny již částkou přes 700 tisíc korun. Další příspěvky je stále možné zasílat na sbírkové konto 1387434288/2700 (VS 53000).

Podporovatelé projektu Adopce na dálku ukázali, že jim opravdu záleží na zdraví strádajících indických rodin. Za pouhých deset dní přispěli částkou přesahující 700 tisíc korun. Partneri hradecské Diecézní charity z oblastí Bangalore a Belgaum v jihozápadní Indii za tyto prostředky nakoupili rýži, luštěniny, olej a další potraviny. Připravují z nich balíčky a rozváží je rodinám, které jsou na tom nejhůře.

„Mám velkou radost, že koronavirus nezasáhl naše srdce. Děkuji všem, kteří myslíte i na chudé v daleké Indii,“ vzkazuje všem dárcům ředitelka Diecézní charity Hradec Králové Anna Maclová. *„Díky všem, kteří podporujete vzdělávání dětí v rámci projektu Adopce na dálku, i všem dalším, kteří podporujete nyní potravinovou pomoc.“*

Je pravděpodobné, že situace nejohroženějších indických rodin se ze dne na den nelepší. Diecézní charita Hradec Králové proto prosí o pomoc všechny, kdo se sami kvůli nouzovému stavu neocitli ve finanční nouzi.

Příspěvky je možné zasílat na sbírkové konto: 1387434288/2700 (variabilní symbol 53000). Děkujeme Vám!

Bližší informace o charitní pomoci v Indii najdete na našich webových stránkách www.adopce.hk.caritas.cz a www.hk.caritas.cz.

Perinatální hospic Dítě v srdci, z.s. Vás zve na

POUŤ RODIČŮ, KTEŘÍ PŘIŠLI O DÍTĚ před, při nebo po porodu

Hora Matky Boží v Králíkách | 19. 9. 2020

Program

začátek 9:30

Křížová cesta rodičů, kteří přišli o dítě v ambitech kláštera

Koncert pro Dítě v srdci

Svědectví rodičů, kteří prošli ztrátou miminka

Společné sdílení vedené interventem

Duchovní rozhovor, modlitba a meditace

Tvoření memoryboxů

ukončení 18:00

Více na www.ditevsrdci.cz

Přihlášení a informace - petra@ditevsrdci.cz

**Zájemci mohou přespat a vychutnat si pobyt
na překrásném poutním místě pod Králíckým Sněžníkem**

zájemci o ubytování a stravu kontaktujte: petra@ditevsrdci.cz

www.ditevsrdci.cz

ČERVENÁ STŘEDA

#RED
WED
NES
DAY

Veřejná připomínka osob pronásledovaných pro víru

25. listopadu 2020

- Chcete se dozvědět více o problematice náboženské svobody?
- Jak upozornit na problém pronásledování pro víru prostřednictvím Červené středy?
- Inspirujte se aktivitami jiných farností a sborů
- Objevte technické možnosti nasvícování budov červeným světlem

Přijďte na setkání zájemců o Červenou středu!

čtvrtek 3. září 2020 od 16 hod.

v kostele sv. Vojtěcha v Praze 6 (Kolejní 4)

Setkáním provedou

P. Stanislav Příbyl, CSsR (Česká biskupská konference)

Petr Jan Vinš (Ekumenická rada církví v ČR)

Tomáš Kraus (Federace židovských obcí v ČR)

Více informací a přihlášky na www.cervenastreda.cz

